

Հայաստանի Հանրապետության  
կենտրոնական բանկի խորհրդի 2007  
թվականի հուլիսի 10-ի թիվ 205 Ն  
որոշմամբ հաստատված հավելված 5

2023թ. IV -րդ ԵՌԱՄՍՅԱԿԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿՎՈՂ ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ  
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԿԻՑ

ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

"ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ

Ք.ԵՐԵՎԱՆ, ԱՄԻՐՅԱՆ ՓՈՂ. 23 /1

## **Ծանոթագրություն 1. "Իրավական դաշտ և կորպորատիվ կառավարում"**

### **Իրավական դաշտ.**

"ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ" ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 1991 թվականին ԽՍՀՄ Բնակարկային հայկական Հանրապետական բանկի (1991-1993թթ. "Հայպետարկանկ" ՓԲԸ) հիման վրա և 1995թ. վերակազմավորվել է որպես բաց բաժնետիրական ընկերության՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 1 արտոնագրային համարով:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը և թվով 31 մասնաճյուղերը գտնվում են Երևանում, 22 մասնաճյուղերը՝ ՀՀ տարբեր մարզերում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք.Երևան, Ամիրյան 23/1:

### **Բանկի հիմնական գործունեությունը.**

Հանդիսանալով ունիվերսալ ֆինանսավարկային կառույց՝ "ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ" ԲԲԸ իր հաճախորդներին առաջարկում է բանկային ծառայությունների ընդգրկում փաթեթ: Բանկի ակտիվային գործառնությունների գերակշռող մասը բաժին է ընկնում վարկային գործունեությանը: Բանկը վարկավորում է երկրի տնտեսության համարյա բոլոր ճյուղերը՝ պայմանավորված ներկայացվող ծրագրի ռիսկայնությամբ և հեռանկարով: Բանկն ակտիվ գործունեություն է ծավալել միջազգային վարկավորման ծրագրերով վարկավորման ուղղությամբ: Բանկը տրամադրում է ինչպես առևտրային, այնպես էլ սպառողական, հիփոթեքային վարկեր:

### **Գործարար միջավայրը**

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով և միջազգային տնտեսական ճգնաժամի ազդեցությամբ:

Միջազգային տնտեսական ճգնաժամը հանգեցրեց ՀՀ համախառն ներքին արդյունքի, ինչպես նաև արտերկրից դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ:

### **Գորադրատիվ կառավարում**

Բանկի կառավարման մարմիններն են՝ Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը՝ որպես բանկի կառավարման բարձրագույն մարմին, Բանկի Խորհուրդը, Բանկի Վարչությունը և Գործադիր տնօրենը:

Բանկի խորհրդի կառուցվածքը և կազմը

#### **Բանկի Խորհրդի նախագահ**

Ս. Սուքիասյան

#### **Բանկի Խորհրդի անդամներ**

Արամ Խաչատրյան

Ռուբեն Հայրապետյան

Լուիզա Պետրոսյան

Հրանտ Սուվարյան

Պեր Ֆիշեր

#### **Բանկի տնօրինության կառուցվածքը և կազմը**

Գործադիր տնօրեն

Ա. Առաքելյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ

Ռ. Բադալյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ

Օ. Չիչյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ

Ա. Հարությունյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ

Ա. Մանրիկյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ	Ա. Փիլոսյան
Գլխավոր հաշվապահի ժ/պ	Ն. Գալստյան
Ռիսկերի կառավարման վարչության պետ	Կ. Բաբայան
Ռազմավարության և Մեթոդաբանության վարչության պետ	Հ. Ավետիսյան
Իրավաբանական վարչության պետ	Վ. Ջհանգիրյան

### **Բանկի սեփականության կառուցվածքը և բաժնետերերի/մասնակիցների քանակը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում**

Բանկի կանոնադրական կապիտալը 31.12.2023թ. դրությամբ կազմում է 28,132,240 հազ. ՀՀ դրամ: Այն ներառում է 10,463,096 սովորական բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 2,080 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով և 424,600 արտոնյալ բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 15,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

### **Նշանակալից մասնակիցներ**

Սուբիասյան Սարիբեկ Ալբերտի	30.59%
Սուբիասյան Խաչատուր Ալբերտի	14.42%
Սուբիասյան Էդուարդ Ալբերտի	10.26%

### **Բանկի ղեկավարների վարձատրության քաղաքականությունը**

Բանկում ղեկավարների վարձատրության հատուկ քաղաքականություն չի կիրառվում: Ղեկավար անձանց վարձատրությունը կատարվում է խորհրդի կողմից հաստատված հաստիքացուցակի հիման վրա:

### **Բանկի արտաքին աուդիտին վճարները**

Բանկի արտաքին աուդիտն իրակացնող անձը հաստատվում է Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից՝ Բանկի խորհրդի ներկայացմամբ, իսկ արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի վարձատրության չափը հաստատվում է Բանկի խորհրդի կողմից:

## Ծանոթագրություն 2. "Հաշվապահական քաղաքականությունը"

### Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը և ներկայացումը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում և ներկայացվում են համաձայն ՀՀ օրենսդրության և ենթաօրենսդրական ակտերի՝ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտերի և վերջինի պատրաստման և ներկայացման սկզբունքների, ստանդարտների կիրառման ուղեցույցների և ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդունված իրավական ակտերի: Ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացվում են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: Ֆինանսական հաշվետվությունների առումով հաշվետու տարի է համարվում հունվարի 1-ից դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ ընկած ժամանակահատվածը:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են պատմական արժեքով:

Բանկում ֆինանսական հաշվետվությունները (բացառությամբ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվության) պատրաստվում են հաշվեգրման սկզբունքին համապատասխան:

### Եկամուտների և ծախսերի հիմնական տեսակների ճանաչումը

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես "տոկոսային եկամուտ" և "տոկոսային ծախս"՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Օվերդրաֆտների, օվերնայթների, վարկային գծերի, թղթակցային հաշիվների, բանկային հաշիվների, ցպահանջ ավանդների դիմաց տոկոսների հաշվեգրումն իրականացվում է գծային եղանակով, եթե Բանկը չի կարող կանխատեսել այդ ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը: Արժեգրկված վարկերի տոկոսների հաշվեգրումը չի դադարեցվում: Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ

Ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել՝ կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Բանկի տույժերի և տուգանքների գծով ստացվելիք գումարները հաշվեզրկում են եկամուտներին յուրաքանչյուր օր: Հաշվեզրկող գումարի չափի հաշվարկման համար հիմք են հանդիսանում համապատասխան պայմանագրերը:

Բանկի կողմից տույժերի և տուգանքների գծով վճարվելիք գումարները ծախս են ճանաչվում յուրաքանչյուր օր՝ հիմք ընդունելով համապատասխան պայմանագիրը:

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Այլ եկամուտներն ու ծախսերը, մասնավորապես՝ վարձավճարները, գովազդային, շենքի պահպանման, տեխնիկական սպասարկման պարտավորությունները, ինչպես նաև փոխադրամիջոցների օգտագործած վառելիքի ծախսային պարտավորությունները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են հաշվեզրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում՝ հիմք ընդունելով համապատասխան պայմանագիրը կամ նախորդ ժամանակաշրջանի վճարումները: Ընդ որում, ոչ տոկոսային ծախսերի գծով, հաշվեզրումները ամսական մինչև 10,000 դրամ կազմելու դեպքում կատարվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը, իսկ 10,000 դրամից ավելի դեպքում՝ օրական: Բանկը աշխատակիցների արձակուրդային վճարների գծով ծախսերի կուտակումը կատարում է յուրաքանչյուր օր:

Հիմնական միջոցների (այդ թվում՝ ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված), վարձակալված հիմնական միջոցներին ուղղված կապիտալ ներդրումների և ոչ նյութական ակտիվների գծով ամորտիզացիոն հատկացումներն սույն Քաղաքականությամբ սահմանված չափերով իրականացվում են յուրաքանչյուր օր և ճշգրտվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը: Շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են հաշվեզրման սկզբունքի համաձայն՝ դրանց հայտարարման պահին:

## **Արտարժույթային գործառնությունների հաշվառում**

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերագնահատվում են՝ կիրառելով ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ միջին փոխարժեքը: Արտարժույթային գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես եկամուտ կամ ծախս: Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք ներկայացված են սկզբնական արժեքով, փոխարկվում են դրամի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքներով:

Արտարժույթի առքի և վաճառքի փոխարժեքները սահմանվում են հաշվի առնելով ՀՀ միջբանկային շուկայում ձևավորված փոխարժեքների մեծությունը, առաջարկի և պահանջարկի ծավալները ՀՀ տարածքում, այլ գործոններ (շուկայի ուսումնասիրության հիման վրա կատարված կանխատեսումներ, ֆորս-մաժորային պայմաններ և այլն): Արտարժույթի փոխարժեքները սահմանելիս նշված գործոններից բացի, հիմք են ընդունվում նաև տվյալ պահին արտարժույթի միջազգային շուկայում ձևավորված այլ համակարգերում արտացոլված փոխարժեքները:

## Հարկային հաշվառում

Շահութահարկի, ավելացված արժեքի հարկի, եկամտային հարկի, անշարժ գույքի հարկի և փոխադրամիջոցների գույքահարկի, պարտադիր կուտակային կենսաթոշակային վճարումների գծով հաշվառումը տարվում է ՀՀ հարկային օրենսգրքին համապատասխան:

Հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Ընթացիկ շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին համաձայն՝ յուրաքանչյուր օրվա համար հաշվեգրվում է շահութահարկի պարտավորությունը հարկային շահույթի նկատմամբ (հաշվի առած "Հարկային օրենսգրքի" համաձայն եկամուտներից չնվազեցվող ծախսերը) և յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրվա դրությամբ այն ճշգրտվում է:

Հետաձգված հարկերը, եթե առկա են այդպիսիք, առաջանում են ակտիվի կամ պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և դրա հարկային բազայի միջև եղած ժամանակավոր տարբերություններից: Ակտիվի կամ պարտավորության հարկային բազան դա գումար է, որը հարկային նպատակներով վերագրվում է այդ ակտիվին կամ պարտավորությանը: Ժամանակավոր տարբերությունների հետևանքով առաջացած հետաձգված հարկային պարտավորությունների գծով, եթե առկա են այդպիսիք, մասհանումները կատարվում են ամբողջությամբ: Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են այն չափով, որքանով որ հավանական է տվյալ ակտիվների իրացումը: Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում: Հետաձգված հարկը ճանաչվում է յուրաքանչյուր եռամսյակի վերջին աշխատանքային օրը:

Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, երբ Բանկը՝

- ունի ճանաչված ընթացիկ հարկային ակտիվների և պարտավորությունների գումարների հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք.
- մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել գուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ.
- հետաձգված հարկային ակտիվը և հետաձգված հարկային պարտավորությունը վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն

հարկային մարմնի կողմից յուրաքանչյուր ապագա ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում ակնկալվում է հետաձգված հարկային պարտավորությունների և ակտիվների զգալի գումարների մարում կամ փոխհատուցում:

## **Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ**

Բանկի կանխիկ դրամական միջոցների փաստացի ներհոսքի (մուտքագրումը) և կամ արտահոսքի (ելքագրումը) ձևակերպումը կատարվում է արժույթների անվանական արժեքով, Բանկի կողմից ընդունված դրամարկային գործառնությունները կանոնակարգող կարգով, ինչպես նաև այլ կարգերով և իրավական ակտերով նախատեսված և պատշաճորեն կազմված վճարահաշվարկային փաստաթղթերի հիման վրա:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը կազմվում է անուղղակի մեթոդով:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ կենտրոնական բանկում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

## **Ֆինանսական գործիքներ**

ՖՀՄՍ 9 <<Ֆինանսական գործիքներ>> ստանդարտն ուժի մեջ է մտել 2018թ. հունվարի 1-ին և կիրառելի է այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Բանկը կիրառել է նոր ստանդարտը՝ ճանաչելով անցման կուտակային ազդեցությունը հաշվետու տարվա սկզբի չբաշխված շահույթում և առանց համեմատական տեղեկատվությունը վերահաշվարկելու:

Ճանաչում.:

Բանկը ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունն իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր կերպով գնումները կամ վաճառքները հաշվառվում են գործարքի ամսաթվի դրությամբ:

Դասակարգում և չափում.

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն բոլոր պարտքային ֆինանսական ակտիվները, որոնք չեն համապատասխանում բացառապես հիմնական գումարի և տոկոսների վճարման չափանիշին, սկզբնական ճանաչման ժամանակ դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող: Բացառապես հիմնական գումարի և տոկոսների վճարման չափանիշին համապատասխանող պարտքային ֆինանսական ակտիվների համար սկզբնական ճանաչման ժամանակ դասակարգումն որոշվում է բիզնես մոդելի հիման վրա, որի համաձայն այդ գործիքները կառավարվում են .

- գործիքները, որոնք պահվում են պայմանագրով նախատեսված դրամական



հոսքերը ստանալու նպատակով, չափվում են ամորտիզացված արժեքով,

- գործիքները, որոնք պահվում են պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը ստանալու և վաճառքի նպատակով, չափվում են իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով,
- այլ նպատակով պահվող գործիքները, ներառյալ առևտրային ֆինանսական ակտիվները, գնահատվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ բաժնային ֆինանսական ակտիվները պետք է դասակարգվեն որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ որոշում է կայացվել, առանց հետագայում վերանայելու իրավունքի, դրանք դասակարգել որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող: Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող բաժնային գործիքներից ողջ իրացված և չիրացված շահույթն ու վնասը, բացառությամբ շահաբաժինների, ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում, առանց շահույթում կամ վնասում հետագա վերադասակարգման:

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են, որպես հետագայում ամորտիզացված արժեքով չափվող՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, բացառությամբ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող դասակարգված ֆինանսական պարտավորությունների:

Այն ակտիվները, որոնք մինչև ստանդարտի ընդունվելը չափվել են իրական արժեքով, ստանդարտի կիրառումից հետո շարունակվել են չափվել իրական արժեքով:

Պարտքային արժեթղթերը, որոնք 31.12.2017թ. դրությամբ դասակարգված են եղել որպես վաճառքի համար մատչելի, ՖՀՄՍ 9-ով կդասակարգվեն իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող, քանի որ Բանկը ակնկալում է ոչ միայն այդ ակտիվները պահել պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքագրելու համար, այլ նաև համեմատաբար հաճախակիորեն իրականացնել էական գումարով վաճառքներ:

Բանկը կարող է արժեթղթերի պորտֆելի մի մասը Բանկի Վարչության որոշման հիման վրա դասակարգել որպես ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ:

Քանի որ վարկերը բավարարել են բացառապես մայր գումարի և տոկոսների վճարման չափանիշին, դրանք նոր ստանդարտի կիրառումից հետո կշարունակվեն չափվել ամորտիզացված արժեքով:

Հետագա չափման հետևանքով առաջացած շահույթ և վնաս.

Ֆինանսական ակտիվներից առաջացած շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է հետևյալ կերպ.

- Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքի գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, դրանց տոկոսագումարները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է կապիտալում՝ այլ

համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում, մինչև որ նշված ակտիվն ապաճանաչվում է և այդ պահին կուտակված շահույթը կամ վնասը, որը նախկինում ճանաչվել էր կապիտալում, ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,
- Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, երբ ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունն ապաճանաչվում է կամ արժեզրկվում է, ինչպես նաև ամորտիզացիայի հաշվարկի ընթացքում:

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը կամ երբ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, կամ որում Բանկը չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը: Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքները ներառում են սվոպերը, ֆորվարդները, ֆյուչերսները, օպցիոնները: Ածանցյալ գործիքների սկզբնական ճանաչումն իրականացվում է ածանցյալ պայմանագրի կնքման օրը գործող իրական արժեքով: Հետագայում ածանցյալ գործիքները վերաչափվում են իրական արժեքով: Բոլոր ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ՝ դրական իրական արժեքի դեպքում, և որպես պարտավորություն՝ բացասական իրական արժեքի դեպքում: Ածանցյալ գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունները ճանաչվում են անմիջապես շահույթում կամ վնասում:

Բանկի կողմից տրամադրվում են ֆինանսական և ոչ ֆինանսական երաշխիքներ:

Ֆինանսական երաշխիքները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական երաշխիքները չափվում են հետևյալ նշվածներից ավելի բարձրով՝ ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված կորստի պահուստից և սկզբնապես ճանաչված գումարից՝ հանած, երբ տեղին է, ՖՀՄՍ 15-ի սկզբունքներին համապատասխան ճանաչված եկամտի կուտակային գումարը:

Ոչ ֆինանսական երաշխիքները (եթե պարունակում են ապահովագրական ռիսկ) հաշվառվում են որպես փոխատվության հանձնառություններ՝ կիրառելով ՖՀՄՍ 9 Ֆինանսական գործիքներ ստանդարտի արժեզրկման պահանջները, քանի որ պայմանագրերում առկա են իրավաբանորեն ամրագրված այնպիսի մեխանիզմներ, որոնց միջոցով, որպես ապահովագրված կորուստների ուղղակի արդյունք, ճշգրտվում են "Պրինցիպալի"՝ ապահովագրի, կողմից թողարկողին՝ Բանկին, ապագա վճարումները:

## Հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանագրերը Բանկի կողմից օգտագործվում են իր առևտրային գործունեության և դրամական միջոցների ընթացիկ կառավարման շրջանակներում: Նշված պայմանագրերը հաշվառվում են որպես ֆինանսական գործառնություններ:

Հետգնման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարքներ, որի դեպքում արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի հաշվետվությունում, իսկ այդ պայմանագրերով ստացված միջոցները գրանցվում են պարտավորություններ այլ բանկերի նկատմամբ կամ պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ հոդվածներում

Հետգնման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող կամ վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր, իսկ այդ պայմանագրերով ստացված միջոցները գրանցվում են պարտավորություններ այլ բանկերի նկատմամբ կամ պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ հոդվածներում:

Հետգնման պայմանագրով ձեռքբերված արժեթղթերի դիմաց տրամադրված գումարները գրանցվում են պահանջներ այլ բանկերի նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրամադրված վարկեր և փոխատվություններ հոդվածներում:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են համապատասխան հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում:

## Վարձակալություն

Վարձակալության պայմանագրով որոշակի փոխհատուցման դիմաց վարձակալին է փոխանցվում ակտիվի օգտագործման իրավունքը համաձայնեցված ժամկետի ընթացքում: Բանկի կողմից հաշվառումն իրականացվում է համաձայն ՖՀՄՍ 16-ի:

Բանկը վարձակալության ժամկետի սկզբում ճանաչում է օգտագործման իրավունքով ստացված ակտիվը և ապագա վարձավճարների գծով համապատասխան պարտավորությունը հաշվեկշռում (բացառություն են կազմում կարճաժամկետ վարձակալությունը և ցածրարժեք ակտիվների վարձակալությունը):

Օգտագործման իրավունքով ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որն իր մեջ ներառում է՝

- վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական արժեքը, արդեն կատարված վճարումները՝ նվազեցնելով ստացված զեղչերը,
- վարձակալի կողմից իրականացված գործարքի գծով սկզբնական ուղղակի ծախսումները,
- ակտիվի ապատեղակայման, տեղափոխման, վերականգնման աշխատանքների հետ կապված ծախսումները:

Օգտագործման իրավունքով ստացված ակտիվի սկզբնական արժեքի մեջ չեն ներառվում վարձակալված ակտիվի բարելավման գծով ծախսումները:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այդ ամսաթվի դրությամբ չվճարված ապագա վարձակալական վճարների ներկա արժեքով՝ կիրառելով վարձակալի կողմից լրացուցիչ փոխառու միջոցներ ներգրավելու միջին տոկոսադրույքը:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը հավասար է հետևյալ բաղադրիչների հանրագումարի ներկա արժեքին՝

- ֆիքսված վճարումներ վարձակալության ժամկետում,
- ինդեքսից կամ գործակցից կախված փոփոխական վճարումներ վարձակալության ժամկետում,
- երաշխավորված մնացորդային արժեք կամ ձեռքբերման սպասվող գին, եթե կա նման օպցիա և դրա իրագործումը գրեթե հաստատ է,
- վաղաժամկետ դադարեցման տույժ, եթե դա հաշվի է առնվել վարձակալության ժամկետը որոշելիս:

Սկզբնական ճանաչումից հետո օգտագործման իրավունքով ստացված ակտիվը պետք է չափվի սկզբնական արժեքով՝

- նվազեցնելով կուտակված մաշվածությունը, որը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի վարձակալության ժամկետի ընթացքում,
- ճշգրտելով պայմանագրային պարտավորությունների վերանայումից առաջացած տարբերությունների չափով:

Վարձակալության մեկնարկից հետո վարձակալության գծով պարտավորությունը չափվում է՝

- ավելացնելով հաշվեկշռային արժեքը՝ վարձակալության գծով պարտավորության տոկոսի արտացոլման համար,
- նվազեցնելով հաշվեկշռային արժեքը՝ վճարված վարձակալական վճարների արտացոլման համար,
- վերագնահատելով հաշվեկշռային արժեքը՝ պայմանագրային պայմանների փոփոխության արտացոլման համար:

Ստանդարտի ընդունումը հանգեցրել է Բանկի կողմից նախկին բոլոր գործառնական վարձակալությունների հետ կապված (բացառությամբ որպես ցածրարժեք դասակարգված կամ 12 ամսից պակաս մնացորդային վարձակալության ժամկետ ունեցող) օգտագործման իրավունքով ակտիվների և դրա հետ կապված վարձակալության գծով պարտավորությունների ճանաչմանը:

Նոր ստանդարտը կիրառվել է՝ օգտագործելով առաջընթաց մոտեցումը: Բանկը որոշել է օգտագործման իրավունքով ակտիվի արժեքի մեջ չներառել նախնական ուղղակի ծախսումները այն գործառնական վարձակալության պայմանագրերի համար, որոնք գործել են ՖՀՄՍ 16-ի սկզբնական կիրառման ամսաթվին (2019 թվականի հունվարի 1-ին): Այս ամսաթվի դրությամբ օգտագործման իրավունքով ակտիվները Բանկը չափում է մնացորդային վարձակալական վճարների ներկա արժեքով, որը գեղչված է՝ օգտագործելով սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ լրացուցիչ փոխառու միջոցների ներգրավման տոկոսադրույքը՝ բացառելով ցանկացած կանխավճարային կամ հաշվեգրված վարձակալության վճարները, որոնք գոյություն ունեն անցման ամսաթվին:

## Ֆինանսական ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստ

Բանկը ակտիվների դասակարգումը և հնարավոր կորուստների պահուստների ձևավորումը իրականացնում է ՀՀ օրենսդրության պահանջների համաձայն և Բանկի խորհրդի կողմից հաստատված "ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և հնարավոր կորուստների պահուստների ձևավորման" կանոնակարգով:

Հրապարակվող ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ժամանակ կատարվում են պահուստների ճշգրտումներ համաձայն ՖՀՄՄ-ների:

ՖՀՄՄ 9-ի համաձայն՝

Վարկային պորտֆելի պահուստի ձևավորումը ենթադրում է վարկային ռիսկի գնահատում՝ վարկային պորտֆելի ենթապորտֆելների ժամանակային շարքերի վարքագծի և դրանց վրա ազդող մակրոտնտեսական գործոնների հիման վրա: Գնահատականների տրման համար կիրառվում է "staging" (վարկերի դասակարգումը ըստ ժամկետանց օրերի):

Յուրաքանչյուր ենթապորտֆելի պահուստի չափը որոշվում է հետևյալ բանաձևի միջոցով՝

$$\text{ՊԱՀՈՒՍ} = \text{ՄՆԱՅՈՐԴ} * \text{EAD} * \text{PD} * \text{LGD}$$

որտեղ՝

ՄՆԱՅՈՐԴ - տվյալ վարկային ենթապորտֆելի մնացորդային գումարը,

EAD – (exposure-at-default) գործակից, որի միջոցով ճշգրտվում է ենթապորտֆելի մնացորդային արժեքը,

PD – (probability of default) հավանականություն, թե տվյալ ենթապորտֆելի որ մասն է հակված դեֆոլտի, որտեղ դեֆոլտը համարժեք է 90+ օր ժամկետանց օրերին,

LGD – (loss-given-default) վնասի բերված արժեք՝ ըստ էֆֆեկտիվ տոկոսադրույքի, երբ վարկը դառնում է դեֆոլտ:

Հաշվարկվում են EAD30 և EAD90 գործակիցներ համապատասխանաբար Stage 1 և Stage 2 դասում գտնվող վարկերի համար՝ ըստ առանձնացված ենթապորտֆելների:

Վարկերի պահուստի գնահատականի հաշվարկման համար առանձնացվում են PD12Month և PDLifetime համապատասխանաբար Stage 1 և Stage 2 դասում գտնվող վարկերի համար:

Պետական պարտատոմսերի պորտֆելի պահուստի ձևավորումը կատարվում է հաշվի առնելով Moody's վարկանշային գործակալության կողմից Հայաստանին տրված PD և LGD գործակիցները:

## Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)՝ ՀՀ դրամով: Արտարժույթով ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները գրանցվում են ձեռք բերման օրվա դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող միջին փոխարժեքով և հետագայում՝ փոխարժեքի փոփոխման դեպքում չեն վերագնահատվում:

Ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների սկզբնական արժեքը որոշվում է համաձայն ՖՀՄՍ 38-ի "Ոչ նյութական ակտիվ" ակտիվի մշակման փուլում, եթե հնարավոր է ցուցադրել ներստեղծված ակտիվի համապատասխանությունը ՖՀՄՍ-ով առաջադրված պայմաններին: Ներստեղծված համակարգչային ծրագրերի սկզբնական արժեքը որոշվում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին համապատասխան:

Ոչ նյութական ակտիվի միավորի վերագրումը ՀՀ տարածքում գործող բանկերի հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանով և հաշվային պլանի կիրառման հրահանգով սահմանված այս կամ այն դասին (օրինակ՝ համակարգչային ծրագրեր, լիցենզիաներ և վստահագրեր, հեղինակային իրավունքներ և այլն) իրականացվում է Գլխավոր հաշվապահի մեթոդական ցուցումների հիման վրա՝ ելնելով տվյալ միավորի օգտագործման նշանակությունից և նպատակից:

Ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվի սկզբնական արժեքը ներառում է ՖՀՄՍ-ով սահմանված ծախսերը: Ընդ որում, սկզբնական արժեքում կարող են ներառվել միայն այն ծախսումները, որոնք կատարվել են այն հաշվետու եռամսյակում, որի ընթացքում ճանաչվում է տվյալ ակտիվը:

Ոչ նյութական ակտիվի վրա կատարված հետագա ծախսումները, որոնք համաձայն ՖՀՄՍ-ի պահանջների կարող են ավելացվել ոչ նյութական ակտիվի արժեքին, հաշվառվում են որպես կապիտալ ներդրումներ և ավելացվում են տվյալ ակտիվի արժեքին Բանկի Վարչության որոշմամբ:

Ոչ նյութական ակտիվների յուրաքանչյուր միավորի ամուրտիզացիայի ժամկետը որոշում է Բանկը՝ ելնելով ՖՀՄՍ-ով սահմանված չափանիշներից: Մասնավորապես, ներստեղծված համակարգչային ծրագրերի ամուրտիզացիայի ժամկետը որոշելու համար հաշվի է առնվում շուկայում տվյալ պահին առկա նմանատիպ նպատակային նշանակություն ունեցող ծրագրերի օգտակար ծառայության ժամկետի մասին տեղեկատվությունը, Բանկում նախկինում գործող նմանատիպ ծրագրերի փաստացի օգտակար ծառայության ժամկետը, ՖՀՄՍ-ով նախատեսված այլ չափանիշներ:

Ոչ նյութական ակտիվների ամուրտիզացիայի գումարն իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու համար Բանկը կիրառում է ամուրտիզացիայի հաշվարկման գծային մեթոդը:

Ոչ նյութական ակտիվների ամուրտիզացիայի ժամանակաշրջանը և ամուրտիզացիայի հաշվարկման մեթոդը սահմանվում է ՖՀՄՍ-ի համաձայն, կնքված պայմանագրի գործողության ժամկետում, իսկ այդ ժամկետի բացակայության կամ դրա որոշման անհնարինության դեպքում ոչ նյութական ակտիվը ենթակա չէ ամուրտիզացիայի: Ամուրտիզացիայի հաշվարկման մեթոդի փոփոխությունն իրականացվում է Բանկի Խորհրդի կողմից սույն Քաղաքականության մեջ համապատասխան փոփոխություն կատարելու միջոցով:

Ոչ նյութական ակտիվների իրական (շուկայական) արժեքի էական տատանման դեպքում դրանք վերագնահատվում են Բանկի Խորհրդի որոշման հիման վրա:

Ֆինանսական հաշվետվություններում ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների վերաբերյալ ՖՀՄՍ-ով պահանջվող տեղեկատվության բացահայտումն իրականացվում է առանձին:

Ոչ նյութական ակտիվների ամուրտիզացիան հաշվարկվում է "Հարկային օրենսգրքի" համաձայն: Ոչ նյութական ակտիվների ամուրտիզացիոն տարեկան տոկոսադրույքը սահմանվում է Բանկի Խորհրդի որոշմամբ:

## Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միավորը, որը համապատասխանում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին, սկզբնապես չափվում է իր սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)՝ ՀՀ դրամով, բացառությամբ շենքերի, որոնք հաշվառվում են վերագնահատված արժեքով: Արտարժույթով ձեռք բերված հիմնական միջոցները գրանցվում են ձեռք բերման օրվա դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող միջին փոխարժեքով և հետագայում՝ փոխարժեքի փոփոխման դեպքում չեն վերագնահատվում:

Հիմնական միջոցների միավորի սկզբնական արժեքն ընդգրկում է նրա գնման գինը, հարկերը, ներառյալ ԱԱՀ-ի գումարները, ներկրման տուրքերը, պարտադիր այլ վճարները, որոնք համապատասխան մարմնի կողմից ենթակա չեն Բանկին ետ վերադարձման, և ակտիվը իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված ցանկացած ծախս: Տրամադրված ցանկացած զեղչ և արտոնություն հանվում է գնման գնից:

Ձեռք բերված հիմնական միջոցների միավորի հաշվառման նպատակով՝ արժեքի չափումը, ճանաչումը, հետագա ծախսումները, վերագնահատումները և դուրսգրումները կատարվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, ինչպես նաև Բանկի ներքին ակտերով:

Հիմնական միջոցների միավորի վերագրումը ՀՀ տարածքում գործող բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդերի և ներդրումային ֆոնդերի կառավարիչների հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանով և հաշվային պլանի կիրառման հրահանգով սահմանված այս կամ այն դասին (օրինակ՝ գույք և գրասենյակային սարքավորումներ, կապի և հաղորդակցման միջոցներ, հաշվողական, համակարգչային և ավտոմատ կառավարման այլ տեխնիկա, փոխադրամիջոցներ և այլն) իրականացվում է գլխավոր հաշվապահի մեթոդական ցուցումների հիման վրա՝ ելնելով տվյալ միավորի օգտագործման ժամկետից, նշանակությունից և նպատակից:

Հիմնական միջոցները ներկայացվում են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ՝ հաշվի առնելով արժեզրկումից կուտակված կորուստը: Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: 2018թ. հունվարի 1-ից Բանկը սահմանում է հետևյալ օգտակար ծառայության ժամկետները՝



	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տարեկան տոկոսադրու յք (%)
Շենքեր, շինություններ	50	2
Համակարգիչներ	5	20
Տրանսպորտային միջոցներ	8	12.5
Այլ հիմնական միջոցներ՝ կապի միջոցներ, UPS մարտկոցներ, բան- կոմատներ, գույք-գրասենյակային սարքավորումներ և այլն	8	12.5
Այլ համակարգչային տեխնիկա՝ տպող բազմաֆունկցիոնալ սարքեր (պրինտեր, սկաներ, պատճենահանող սարքեր), POS տերմինալներ, մոդեմներ	3	33.3
Ցանցային սարքեր	5	20
Մինչև 50,000 դրամ արժողությամբ հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	մինչև տվյալ տարվա ավարտը	

Մինչև 2013թ-ի հունվարի 1-ը շահագործման մեջ եղած հիմնական միջոցների մաշվածությունը, կապված օգտակար ծառայությունների ժամկետների վերանայման հետ, հաշվարկվում է հետևյալ կերպ. հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը (սկզբնական արժեքից հանած կուտակված մաշվածությունը) բաշխվում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդով՝ նոր սահմանված օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետում: Վերջինս իրենից ներկայացնում է 2013թ-ի հունվարի 1-ից սահմանվող օգտակար ծառայության ժամկետի և շահագործման անցնելու ամսաթվից մինչև 2013թ. հունվարի 1-ը ընկած ժամանակահատվածի տարբերություն:

01.01.2013թ.-ից հետո ձեռքբերված հիմնական միջոցների համար սահմանվում է մնացորդային արժեք, որը կազմում է նրանց սկզբնական արժեքի 0.1%-ը, սակայն ոչ ավել 20 000 դրամ, բացառությամբ շենքերի և փոխադրամիջոցների, որոնց մնացորդային արժեքը սահմանվում է նրանց սկզբնական արժեքի 1%-ի չափով:

Մինչև 01.01.2013թ. ձեռքբերված հիմնական միջոցների համար սահմանվում է մնացորդային արժեք, որը կազմում է նրանց հաշվեկշռային արժեքի 0.1%-ը, սակայն ոչ ավել



20 000 դրամ, բացառությամբ շենքերի և փոխադրամիջոցների, որոնց մնացորդային արժեքը սահմանվում է նրանց հաշվեկշռային արժեքի 1%-ի չափով :

Հիմնական միջոցների մաշվածությունը հաշվարկվում է "Հարկային օրենսգրքի" համաձայն: Հիմնական միջոցների տվյալ խմբի ամորտիզացիոն տարեկան տոկոսադրույքը սահմանվում է Բանկի Խորհրդի որոշմամբ:

Հողի համար մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Հիմնական միջոցների ընթացիկ վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին:

Այն ծախսումները, որոնք բարձրացնում են հիմնական միջոցի միավորի շահագործման արդյունավետությունը սկզբնապես գնահատված նորմատիվային ցուցանիշների համեմատ, ճանաչվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և ավելացվում են ակտիվի սկզբնական արժեքին: Նշված ծախսումներն ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գծային մեթոդը՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում, եթե դրանք չեն գերազանցում տվյալ տարվա (հիմնական միջոցի տվյալ միավորի արժեքին նշված ծախսումները ավելացնելու տարվա) հունվարի 1-ի դրությամբ հիմնական միջոցի մնացորդային արժեքը, հակառակ դեպքում ամորտիզացվում են օգտակար ծառայության ամբողջ ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի դուրսգրումից կամ իրացումից առաջացած արդյունքը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է որպես եկամուտ կամ ծախս:

Բանկի հիմնական միջոցների իրական (շուկայական) արժեքի էական տատանման (ֆինանսական տարվա ընթացքում 25%) դեպքում դրանք վերագնահատվում են Բանկի Խորհրդի որոշման հիման վրա: Վերագնահատումն իրականացվում է համապատասխան լիցենզիա ունեցող անկախ կազմակերպության կողմից: Վերագնահատման արդյունքները Բանկի հաշվապահական հաշվեկշռում և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են ՖՀՄՄ-ով սահմանված կարգով: Վերագնահատման արդյունքում առաջացած աճը հաշվեգրվում է չբաշխված շահույթին Բանկի կողմից ակտիվն օգտագործելու ընթացքում՝ մաշվածության հաշվարկմանը զուգընթաց: Ընդ որում, հաշվեգրվող գումարի մեծությունը որոշվում է ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության միջև եղած տարբերությամբ: Վերագնահատման արդյունքում առաջացած աճի հաշվեգրումը չբաշխված շահույթին ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի արտացոլվում:

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում: Վարձակալված շենքերի վրա կատարված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով 20 տարվա ընթացքում:

Բանկի հիմնական միջոցներում կապիտալ ներդրումների գծով ձևավորված ակտիվները չեն ամորտիզացվում:

## Պաշարներ

Բանկի պաշարները ընդգրկում են՝

- արագամաշ առարկաները,
- ապրանքները, ներառյալ գրավի բռնագանձման արդյունքում Բանկի սեփականությանն անցած ապրանքները,
- նյութերը և օժանդակ միջոցները, որոնք պետք է օգտագործվեն Բանկի գործունեության ընթացքում:

Արագամաշ առարկաներին են վերաբերում այն ակտիվները, որոնց ծառայության ժամկետը չի գերազանցում մեկ տարին:

Պաշարները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

Պաշարների ինքնարժեքի որոշման ժամանակ Բանկը ընդունում և կիրառում է "Առաջինը մուտք՝ առաջինը ելք" ԱՄԱԵ (ՖԻՖՈ) բանաձևը: ԱՄԱԵ (ՖԻՖՈ) բանաձևը ենթադրում է, որ պաշարների միավորները, որոնք գնվել են առաջինը, ելքագրվում են առաջինը և, հետևաբար միավորները, որոնք մնում են պաշարներում հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, վերջին գնվածներն են: Արագամաշ առարկաների արժեքը ծախսագրվում է շահագործման հանձնելու պահին:

## Հաշվարկներ բանկի և մասնաճյուղերի միջև

Բանկի գլխավոր գրասենյակի և նրա մասնաճյուղերի փոխադարձ հաշիվները համադրվում են յուրաքանչյուր օր՝ ծրագրային եղանակով ստացվող հաշվետվության միջոցով: Համադրման արդյունքում հայտնաբերված սխալներն ուղղվում են տվյալ օրվա ընթացքում:

Հաշվապահական հաշվեկշիռ կազմելիս Բանկի գլխավոր գրասենյակի և նրա մասնաճյուղերի միջև հաշվարկների հաշիվները պարտադիր զրոյացվում են:

Բանկի գլխավոր գրասենյակի և մասնաճյուղերի միջև հաշվարկների հաշիվները ենթակա են փակման շաբաթական կտրվածքով:

## Բաժնետիրական կապիտալ և հետ գնված բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը ներառված են սեփական (ընդհանուր) կապիտալում: Սովորական բաժնետոմսերի գծով շահաբաժինները արտացոլվում են սեփական կապիտալում այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք հայտարարվում են: Ընթացիկ տարվան վերաբերվող շահաբաժինները, որոնց վճարումը հայտարարվել է հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բացահայտվում են հաշվեկշռի ամսաթվից հետո տեղի ունեցող իրադարձությունների ծանոթագրությունում: Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը հաշվարկվում է բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող տվյալ

Ժամանակաշրջանի գուտ շահույթը հարաբերելով տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թվին:

Որոշակի դեպքերում և համաձայն ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգի Բանկը կարող է հետ գնել իր բաժնետոմսերը: Այս դեպքում վճարված փոխհատուցումը նվազեցվում է սեփական (ընդհանուր) կապիտալից և ներկայացվում է որպես հետգնված բաժնետոմսեր մինչև վերջինների իրացումը: Նշված բաժնետոմսերը հետագայում վաճառվելու դեպքում ստացված ցանկացած փոխհատուցումը ներառվում է սեփական (ընդհանուր) կապիտալում:

Ներդրողների կողմից սովորական բաժնետոմսերի ձեռքբերման համար վճարված գնի և անվանական արժեքի միջև եղած դրական տարբերությունը ճանաչվում է սեփական կապիտալում որպես արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով էմիսիոն եկամուտ:

### **Ներգրավված միջոցներ**

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են Կառավարության և Կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

### **Պահուստներ, պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ**

Պայմանական պարտավորությունները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում, այլ բացահայտվում են ծանոթագրություններում: Սակայն պայմանական պարտավորությունները չեն բացահայտվում, երբ դրանց մարման նպատակով տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսքի հնարավորությունը շատ փոքր է:

Պայմանական ակտիվները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում, այլ բացահայտվում են ծանոթագրություններում, երբ դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը հավանական է դառնում:

### **Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ**

Բանկը օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում պատրաստում է համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ ՖՀՄՄ-ի և ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից հաստատված "Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի կողմից Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ ներկայացվող համախմբված հաշվետվությունների կազմման կարգ"-ի համաձայն:

## Սեզմենտային հաշվետվություններ

Բանկն օգտագործում է բիզնես-սեզմենտների (ըստ ֆիզիկական անձանց, կազմակերպությունների և մատուցվող բանկային ներդրումային ծառայությունների) տեղեկատվությունը որպես առաջնային ներկայացման ձև: Աշխարհագրական սեզմենտները հանդիսանում են երկրորդային ներկայացման ձև:

## Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, որն իրենից ներկայացնում է դրանց դիմաց ստացված փոխհատուցման իրական արժեքը՝ գտված գործարքի հետ կապված ծախսումներով: Հետագայում թողարկված պարտքային արժեթղթերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով և ցանկացած տարբերություն, որը առաջանում է ստացված գուտ փոխհատուցման և մարվող գումարների միջև, արտացոլվում է եկամուտների և ծախսերի հաշվետվությունում տվյալ արժեթղթերի շրջանառության ժամանակահատվածում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

## Համադրելի տեղեկատվություն

Անհրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվում են՝ ընթացիկ տարվա հետ համադրելիության ապահովման նպատակով:

## Հաշվապահական հաշվառման ամսաթվից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

Ֆինանսական տարվա վերջին աշխատանքային օրվա վիճակով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, եթե անհրաժեշտություն է առաջանում կատարելու համապատասխան ճշգրտումներ՝ նախորդ տարվա վերջին օրվա ամսաթվով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի մեջ, կատարվում են հետևյալ դեպքերում՝ Բանկի սեփական ուժերով էական սխալներ հայտնաբերելու դեպքում, էական սխալներ, որոնք հայտաբերվել են աուդիտորական կազմակերպության կողմից և հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո տեղի ունեցած ճշգրտող դեպքերն արտացոլելու նպատակով:

Բանկի սեփական ուժերով էական սխալներ հայտնաբերելու դեպքում, եթե էական սխալի գումարը կախված է տվյալ գործարքի կամ հոդվածի չափից և բնույթից, և հաշվեկշռում արտացոլված ցուցանիշները էական չեն փոփոխվելու, և եթե այդ տեղեկատվության չբացահայտելը չի ազդելու օգտագործողների կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների տվյալների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա, ապա նախորդ տարվա վերջին օրվա ամսաթվով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի մեջ փոփոխություններ չեն կատարվում:

Եթե Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները սահմանված կարգով հրապարակելուց հետո առաջանում կամ հայտնաբերվում են էական սխալներ, ապա նման

դեպքերում ճշգրտումներ չեն կատարվում և համարվում է, որ նման տեղեկատվության վերաներկայացումն անիրագործելի է:





	Անվանում	Ծանոթություններ	Ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (չստուգված)	Նախորդող ֆինանսական տարվա վերջի դրությամբ (ստուգված)
<b>1</b>	<b>Ակտիվներ</b>			
1.1	Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13	71,569,317	69,081,631
1.2	Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ		396,358	443
1.3	Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	14	5,926,882	11,448,430
1.4	Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	14.1	12,464,832	6,381,390
1.5	Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	15	788	
1.5.1	Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	18	8,570,306	925,066
1.6	Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	16	291,399,068	259,413,495
1.7	Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	17	14,975,902	3,200,122
1.7.1	Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	17.1	36,655,031	43,253,667
1.9	Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ		2,963,269	1,193,115
1.10	Հիմնական միջոցներ	20	15,391,456	10,574,826
1.10.1	Ոչ նյութական ակտիվներ	20	1,054,183	811,161
1.10.2	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	20.1	1,875,558	1,956,188
1.12	Այլ ակտիվներ	21	1,639,162	1,100,184
	<b>Ընդամենը՝ ակտիվներ</b>		<b>464,882,112</b>	<b>409,339,718</b>
<b>2</b>	<b>Պարտավորություններ</b>			
2.1	Պարտավորություն բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	22	73,185,058	59,976,376
2.2	Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և փոխառություններ		48,335,375	59,574,028
2.3	ՀՀ Կենտրոնական Բանկից և ՀՀ կառավորությունից ստացված վարկեր	22.2	37,158,136	27,068,562
2.4	Հետգնման պայմանագրեր	22.3	34,127,375	38,713,408
2.5	Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	23	183,695,686	156,197,592
2.6	Ստորադաս փոխառություն	23.1	9,679,494	3,971,329
2.7	Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		1,119,763	806,153
2.8	Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	24	11,295,283	8,517,115
2.9	Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություն	25	13,477	1,083
2.10	Վճարվելիք գումարներ	26	601,085	557,794
2.11	Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	11	1,185,308	177,446
2.12	Պահուստներ	30	19,270	103,386
2.13	Վարձակալության գծով պարտավորություններ	40	1,426,082	1,475,813
2.14	Այլ պարտավորություններ	27	2,594,715	3,089,336
	<b>Ընդամենը՝ պարտավորություններ</b>		<b>404,436,107</b>	<b>360,229,421</b>
<b>3</b>	<b>Կապիտալ</b>			
3.1	Կանոնադրական կապիտալ	28	28,132,240	26,652,068
3.2	Էմիսիոն եկամուտ		2,265,076	745,223
<b>3.3</b>	<b>Պահուստներ՝</b>			
3.3.1	Գլխավոր պահուստ		3,952,000	3,663,000
3.3.2	Իրական արժեքի պահուստ		(379,023)	(1,228,475)
3.3.3	Այլ պահուստներ		6,896,366	3,112,039
3.4	Զբաղիված շահույթ (վնաս)		19,579,346	16,166,442
	<b>Ընդամենը՝ կապիտալ</b>		<b>60,446,005</b>	<b>49,110,297</b>
	<b>Ընդամենը՝ պարտավորություններ և կապիտալ</b>		<b>464,882,112</b>	<b>409,339,718</b>

Վարչության նախագահ (Գործադիր տնօրեն)

Ա. Առաքելյան

Գլխավոր հաշվապահի ժ/պ

Ն. Գալստյան



Միջանկյալ Հաշվետվություն  
Ֆինանսական արդյունքների մասին  
31 Դեկտեմբեր 2023թ.  
"ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ, Զ.Երևան, Ամիրյան 23/1

Հազ.դրամ

Անվանում	Ծանոթագրություն	Ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջան (չստուգված)	Հաշվետու ժամանակաշրջան (չստուգված)	Նախորդող տարվա համադրելի ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջան (չստուգված)	Նախորդ ժամանակաշրջան (ստուգված)
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	3	10,698,497	39,155,700	8,883,051	32,690,280
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	3	(6,518,753)	(23,592,407)	(5,311,514)	(19,818,798)
<b>Չուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտ</b>		<b>4,179,744</b>	<b>15,563,293</b>	<b>3,571,536</b>	<b>12,871,481</b>
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	4	1,629,914	5,956,776	1,371,389	4,556,256
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	4	(560,588)	(2,090,915)	(418,600)	(1,512,409)
<b>Ստացված զուտ կոմիսիոն և այլ վճարներ</b>		<b>1,069,326</b>	<b>3,865,861</b>	<b>952,790</b>	<b>3,043,848</b>
Չուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից	5	805,194	2,568,056	1,210,670	4,386,847
Այլ գործառնական եկամուտներ	6	210,822	667,819	115,444	489,327
<b>Գործառնական եկամուտներ</b>		<b>6,265,086</b>	<b>22,665,029</b>	<b>5,850,440</b>	<b>20,791,503</b>
Չուտ մասհանումներ ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստներին	7	(2,973,737)	(1,728,701)	(419,769)	(245,905)
Ընդհանուր վարչական ծախսեր	8	(2,575,935)	(9,741,615)	(2,170,199)	(8,444,235)
Այլ գործառնական ծախսեր	9	(1,552,740)	(4,452,575)	(881,972)	(3,177,869)
<b>Գործառնական շահույթ</b>		<b>(837,326)</b>	<b>6,742,138</b>	<b>2,378,500</b>	<b>8,923,494</b>
<b>Շահույթը/ (վնասը) մինչև հարկումը</b>		<b>(837,326)</b>	<b>6,742,138</b>	<b>2,378,500</b>	<b>8,923,494</b>
Շահույթահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)	11	(552,750)	(2,022,152)	(637,401)	(1,811,677)
<b>Ժամանակաշրջանի շահույթ</b>		<b>(1,390,076)</b>	<b>4,719,986</b>	<b>1,741,100</b>	<b>7,111,817</b>

Վարչության նախագահ (Գործադիր տնօրեն)



*(Handwritten signature in blue ink)*

Ա. Առաքելյան

Գլխավոր հաշվապահի ժ/պ

*(Handwritten signature in blue ink)*

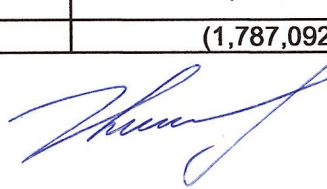
Ն.Գալստյան

Միջանկյալ հաշվետվություն  
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին  
31 Դեկտեմբեր 2023թ.  
"ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ, Զ.Երևան, Ամիրյան 23/1

Հազ.դրամ

Անվանում	Ծանոթագրություն	Ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջան (չստուգված)	Հաշվետու ժամանակաշրջան (չստուգված)	Նախորդող ֆինանսական տարվա համադրելի ընթացիկ միջանկյալ	Նախորդ ժամանակաշրջան (ստուգված)
<b>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք</b>					
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ վերագնահատումներ		(478,152)	1,145,010	(138,652)	(1,105,862)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում հարկումից հետո		(4,931)	(89,455)	(1,781)	39,479
Ոչ ընթացիկ ակտիվների գծով օգուտներ հարկումից հետո		0	3,958,162		
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ վերագնահատումների գծով շահույթահարկ		86,067	(206,102)	24,957	199,055
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հարկումից հետո		(397,016)	4,807,616	(115,476)	(867,328)
<b>Համապարփակ ֆինանսական արդյունք</b>		<b>(1,787,092)</b>	<b>9,527,602</b>	<b>1,625,624</b>	<b>6,244,489</b>

Վարչության նախագահ (Գործադիր տնօրեն)

  
Ա. Առաքելյան

Գլխավոր հաշվապահի ժ/պ



  
Ն. Գալստյան



Սեփական կապիտալի տարրերի անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջան		Էմիսիոն եկամուտ/վնաս	Գլխավոր պահուստ	Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով ֆինանսական ակտիվներ	Ոչ ընթացիկ ակտիվների վերագնահատումներից օգուտներ	Զբաղիված շահույթ/վնաս	Ընդամենը	Ընդամենը կապիտալ
	Կանոնադրական կապիտալ	Չուտ գումարը							
Հոդվածներ	1	3	4	5	7	9	10	12	14
Նախորդ ֆինանսական տարվա համադրելի միջանկյալ ժամանակաշրջան (տարվա սկզբից աճողական) (I աղյուսակ)									
<b>Մնացորդ ֆինանսական տարվա սկզբում առ 01/01/2022 (ստուգված)</b>	26,107,555	26,107,555	289,718	3,481,000	(361,148)	3,214,025	10,513,873	43,245,023	43,245,023
Վերահաշվարկված մնացորդը	26,107,555	26,107,555	289,718	3,481,000	(361,148)	3,214,025	10,513,873	43,245,023	43,245,023
<b>Բաժնետերերի (սեփականատերերի) հետ գործարքներ բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի) գծով, այդ թվում՝</b>	544,513	544,513	455,505	-	-	-	-	1,000,018	1,000,018
Ներդրումներ կանոնադրական կապիտալում և կանոնադրական կապիտալի այլ աճ	544,513	544,513	455,505	-	-	-	-	1,000,018	1,000,018
<b>Համապարփակ եկամուտ</b>	-	-	-	-	(867,327)	-	7,111,816	6,244,489	6,244,489
<b>Շահութաբաժիններ</b>	-	-	-	-	-	-	(1,379,233)	(1,379,233)	(1,379,233)
<b>Ներքին շարժեր, այդ թվում՝</b>	-	-	-	182,000	-	(101,986)	(80,014)	-	-
Մասհանումներ գլխավոր պահուստին	-	-	-	182,000	-	-	(182,000)	-	-
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի նվազում	-	-	-	-	-	(101,986)	101,986	-	-
<b>Մնացորդ միջանկյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2022(ստուգված)</b>	26,652,068	26,652,068	745,223	3,663,000	(1,228,475)	3,112,039	16,166,442	49,110,297	49,110,297

Ընթացիկ տարվա միջանկյալ ժամանակաշրջան (տարվա սկզբից աճողական) (II աղյուսակ)									
<b>Մնացորդ ֆինանսական տարվա սկզբում առ 01/01/2023(ստուգված)</b>	26,652,068	26,652,068	745,223	3,663,000	(1,228,475)	3,112,039	16,166,442	49,110,297	49,110,297
Վերահաշվարկված մնացորդը	26,652,068	26,652,068	745,223	3,663,000	- 1,228,475	3,112,039	16,166,442	49,110,297	49,110,297
<b>Բաժնետերերի (սեփականատերերի) հետ գործարքներ բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի) գծով, այդ թվում՝</b>	1,480,172	1,480,172	1,519,852	-	-	-	-	3,000,024	3,000,024
Ներդրումներ կանոնադրական կապիտալում և կանոնադրական կապիտալի այլ աճ	1,480,172	1,480,172	1,519,852	-	-	-	-	3,000,024	3,000,024
<b>Համապարփակ եկամուտ</b>	-	-	-	-	849,453	3,958,162	4,719,986	9,527,601	9,527,601
<b>Շահութաբաժիններ</b>	-	-	-	-	-	-	(1,191,917)	(1,191,917)	(1,191,917)
<b>Ներքին շարժեր, այդ թվում՝</b>	-	-	-	289,000	-	(173,835)	(115,165)	-	-
Մասհանումներ գլխավոր պահուստին	-	-	-	289,000	-	-	(289,000)	-	-
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի նվազում	-	-	-	-	-	(173,835)	173,835	-	-
<b>Մնացորդ միջանկյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2023(ստուգված)</b>	28,132,240	28,132,240	2,265,075	3,952,000	(379,022)	6,896,366	19,579,346	60,446,005	60,446,005

Վարչության նախագահ (Գործադիր տնօրեն)



Ա. Առաքելյան

Գլխավոր հաշվապահի ժ/պ

Ն.Գալստյան



Միջանկյալ Հաշվետվություն  
 Դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ  
 31 դեկտեմբեր 2023թ.  
 "ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ ք.Երևան, Ամիրյան փող. 23 /1

Հազ.դրամ

Անվանում	Ցանկացվող կրթուն	Հաշվետու ժամանակաշրջան (չստուգված)	Նախորդ ժամանակաշրջան (ստուգված)
<b>Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից</b>			
<b>Տարվա շահույթ</b>		4,719,987	7,111,817
<b>Ճշգրտումներ`</b>			
Շահութահարկի գծով ծախս		2,022,152	1,811,677
Տրկոսակիր ակտիվների արժեզրկումից օգուտ/վնաս		1,728,701	245,905
Մաշվածություն, ամորտիզացիա, արժեզրկում		2,159,011	1,795,774
Հիմնական միջոցների օտարումից օգուտ/վնաս		(629)	(38,542)
Արտարժույթի փոխարկումից օգուտ օգուտ		304,028	809,484
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ օգուտ օգուտ		(124,348)	(374,451)
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ օգուտ օգուտ		(12,847)	(30,818)
Ստացվելիք տոկոսներ		(816,462)	(450,394)
Վճարվելիք տոկոսներ		1,069,381	1,248,205
<b>Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական ներհոսք` նախքան գործառնական ակտիվներում կամ պարտավորություններում փոփոխությունները</b>		<b>11,048,974</b>	<b>12,128,657</b>
<b>Գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխություններ</b>			
<b>Գործառնական ակտիվների (աճ)/նվազում</b>			
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպություններից		5,731,113	(4,023,750)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր		(6,014,400)	1,335,923
Հաճախորդներին տրված վարկեր		(32,329,061)	(55,847,123)
Այլ ակտիվներ		(760,622)	(57,459)
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ		12,267,688	9,141,046
Հետգնման պայմանագրեր		(4,603,522)	4,591,803
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ		25,733,000	31,769,453
Այլ պարտավորություններ		(462,947)	84,698
<b>Գործառնական գործունեությունում օգտագործված դրամական միջոցներ` նախքան հարկումը</b>		<b>10,610,223</b>	<b>(876,752)</b>
Վճարված շահութահարկ		(1,771,979)	(1,060,832)
<b>Գործառնական գործունեությունում օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ</b>		<b>8,838,243</b>	<b>(1,937,584)</b>
<b>Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից</b>			
Ներդրումային արժեթղթերի նվազում/ավելացում		(11,773,126)	(5,647,735)
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում		(1,108,418)	(932,603)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր		99,763	126,289
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(472,891)	(299,894)
<b>Ներդրումային գործունեությունում (օգտագործված) / (գործունեությունից ստացված) զուտ դրամական միջոցներ</b>		<b>(13,254,672)</b>	<b>(6,753,943)</b>
<b>Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից</b>			
ՀՀ Կենտրոնական բանկից և ՀՀ կառավարությունից վարկերի ստացում		9,801,177	5,276,549
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերից մուտքեր/մարումներ		(12,336,025)	14,076,498
Ստորադաս փոխառությունից մուտքեր/մարումներ		5,404,280	571,970
Բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերի ավելացում/նվազում		2,464,920	2,953,174
Բաժնետոմսերի թողարկման համար ստացված կանխավճար		168	1,000,022
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում		3,000,025	1,000,018
Պարտավորություններ վարձակալության գծով		(1,016,127)	(809,687)
Վճարված շահաբաժիններ		(1,150,819)	(1,349,276)
<b>Ֆինանսական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ</b>		<b>6,167,600</b>	<b>22,719,268</b>
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը արտարժույթով պահվող դրամական միջոցների մնացորդների վրա		736,515	(8,346,000)
<b>Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ</b>		<b>2,487,686</b>	<b>5,681,741</b>
Դրամական միջոցներ և համարժեքներ` տարեսկզբի դրությամբ	13_2	<b>69,081,631</b>	<b>63,399,890</b>
Դրամական միջոցներ և համարժեքներ` տարեվերջի դրությամբ	13_2	<b>71,569,317</b>	<b>69,081,631</b>

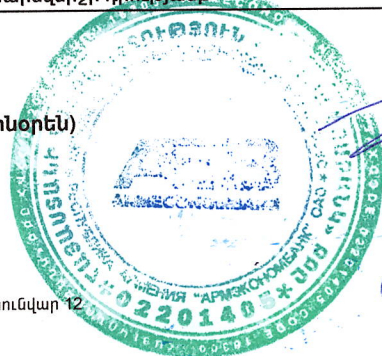
Վարչության նախագահ (Գործադիր տնօրեն)

Ա. Առաքելյան

Գլխավոր հաշվապահի ժ/պ

Ն. Գալստյան

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը 2024թ հունվար 12



**Շանթթագրություն 3. "Չուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ"**



Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	01/10/2023-31/12/2023	01/01/2023-31/12/2023	01/10/2022-31/12/2022	01/01/2022-31/12/2022
Տոկոսային եկամուտներ բանկի ընթացիկ հաշիվներից, բանկերում և այլ ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված ավանդներից և ասուծից	142,909	684,387	156,167	640,412
Տոկոսային եկամուտ հաճախորդների տրված վարկերից և փոխառություններից	8,985,015	33,073,706	7,458,155	27,389,330
Տոկոսային եկամուտ պարտքային արժեթղթերից	1,281,445	4,444,208	1,050,748	3,785,448
Տոկոսային եկամուտ "Ոճառ" պատմապատեհից	268,963	874,826	197,631	792,412
Այլ տոկոսային եկամուտ	20,165	78,573	20,350	82,676
<b>Ընդամենը</b>	<b>10,698,497</b>	<b>39,156,700</b>	<b>8,883,051</b>	<b>32,690,278</b>
<b>Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր</b>				
Տոկոսային ծախսեր բանկի ընթացիկ հաշիվների, բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված ավանդների և փոխառությունների	3,118,488	11,542,507	2,715,372	10,433,340
Տոկոսային ծախսեր հաճախորդների ժամկետային ավանդների և ընթացիկ հաշիվների ունեցող	2,356,733	7,628,290	1,514,828	5,888,788
Տոկոսային ծախսեր "Ոճառ" պատմապատեհի ունեցող	572,486	2,886,840	807,651	2,550,967
Տոկոսային ծախսեր ստորուրառ փոխառությունների ունեցող	247,538	649,867	92,998	349,962
Տոկոսային ծախսեր կազմակերպության կողմից թողարկված տոկոսային արժեթղթերի ունեցող	184,846	727,079	141,526	430,111
Տոկոսային ծախսեր վարձակալական պայմանագրերի գծով	38,660	157,659	39,027	151,359
Տոկոսային ծախսեր անանցյալ գործիքներից ռեզիդենտ բանկերի գծով				13,596
Այլ տոկոսային ծախսեր	2	165	113	674
<b>Ընդամենը</b>	<b>6,518,753</b>	<b>23,592,407</b>	<b>5,311,515</b>	<b>19,818,797</b>
<b>Չուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտ</b>	<b>4,179,744</b>	<b>15,563,293</b>	<b>3,571,536</b>	<b>12,871,481</b>

**Շանթթագրություն 4. "Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր"**

Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	01/10/2023-31/12/2023	01/01/2023-31/12/2023	01/10/2022-31/12/2022	01/01/2022-31/12/2022
Ղրամաբերական գործառնություններից	107,739	343,760	112,653	507,538
Հաշվարկային ծախսերումներից	1,159,163	4,398,198	1,069,379	3,447,331
Երաշխիքներից, հոմարագրերով, ակտիվիտիվներով գործառնություններից, հավատարմագրային կառավարման գործառնություններից	80,314	289,702	52,162	169,361
Արտադրություն և արժեթղթերով գործառնություններից	2,977	7,477	334	6,359
Վճարային քարտերի աստատուսից	53,567	195,616	48,825	177,215
Այլ կոմիսիոն վճարներ	226,154	722,023	88,036	248,452
<b>Ընդամենը</b>	<b>1,629,814</b>	<b>5,956,776</b>	<b>1,371,389</b>	<b>4,556,256</b>
<b>Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր</b>				
Թռուցանան և այլ հաշիվների ունեցող կոմիսիոն վճարներ	(7,134)	(756)	3,711	16,615
Վճարային քարտերով գործառնությունների գծով վճարներ	433,144	1,640,112	293,190	971,579
Երաշխիքների, հոմարագրերով, ակտիվիտիվներով գործառնությունների, հավատարմագրային կառավարման գործառնությունների գծով վճարներ	7,100	24,082	7,083	40,095
Արտադրություն և արժեթղթերով գործառնություններից	51,162	132,556	71,638	227,855
Այլ կոմիսիոն վճարներ	76,316	294,921	42,977	256,264
<b>Ընդամենը</b>	<b>560,688</b>	<b>2,090,915</b>	<b>418,699</b>	<b>1,512,408</b>
<b>Ստացված զուտ կոմիսիոն և այլ վճարներ</b>	<b>1,069,328</b>	<b>3,865,861</b>	<b>952,790</b>	<b>3,043,848</b>

<b>Մանրթագրություն 5. "Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ"</b>				
<b>Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ</b>	<b>01/10/2023-31/12/2023</b>	<b>01/01/2023-31/12/2023</b>	<b>01/10/2022-31/12/2022</b>	<b>01/01/2022-31/12/2022</b>
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների առջ ու վաճառքից զուտ եկամուտ, այդ թվում՝	106,057	129,042	-	56,734
բաժնեթույլներ				
ապոտրային աճեժեռեժեռ				
-անանցանելի	106,057	129,042	-	56,734
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ եկամուտ				316,951
<b>Շրջաններ</b>	<b>106,057</b>	<b>129,042</b>	<b>-</b>	<b>373,685</b>
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումների				
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումների առջ ու վաճառքից զուտ եկամուտ, այդ թվում՝	71,490	126,513	10,862	85,650
ապոտրային աճեժեռեժեռ				
անանցանելի	71,490	126,513	10,862	85,650
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ եկամուտ	(12,552)	(95,851)	(3,553)	(54,834)
<b>Շրջաններ</b>	<b>58,938</b>	<b>30,662</b>	<b>7,309</b>	<b>30,816</b>
<b>Արտաժողովարարի գործառնություններ</b>				
Արտաժողովարարի առջ ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ	872,269	2,685,570	1,194,765	4,791,830
Արտաժողովարարի մեղադատախոսական ստացված զուտ եկամուտ	(258,878)	(304,026)	8,596	(809,484)
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլվածքների և հուշարդյունքների առջ ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ	12,755	12,755		
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլվածքների և հուշարդյունքների վերազնահատումից ստացված զուտ եկամուտ	14,053	14,053	-	
<b>Շրջաններ</b>	<b>640,199</b>	<b>2,408,352</b>	<b>1,203,361</b>	<b>3,982,346</b>
<b>Զուտ եկամուտ անստորաին գործառնություններ</b>	<b>805,194</b>	<b>2,568,058</b>	<b>1,210,670</b>	<b>4,388,847</b>

**Մանրթագրություն 6. "Այլ գործառնական եկամուտ"**



<b>Այլ գործառնական եկամուտ</b>	<b>01/10/2023-31/12/2023</b>	<b>01/01/2023-31/12/2023</b>	<b>01/10/2022-31/12/2022</b>	<b>01/01/2022-31/12/2022</b>
Եկամուտներ ստացված տուժեժեռ և տուգանքներ	176,128	450,095	92,253	332,205
Ֆինանսական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարումից	(47,708)	629	3,909	38,542
Այլ եկամուտներ	82,402	217,095	19,282	118,580
<b>Շրջաններ</b>	<b>210,822</b>	<b>667,819</b>	<b>115,444</b>	<b>489,327</b>

Այլ եկամուտներ՝ տողում արտացոլված են բաղկացնելի, չեկային և ավանդային գրքույկների, տեղեկանքների տրամադրումից և այնպիսի տարաբնույթ ծախսերից զանձնվող գումարները, որոնց համար հատուկ եկամտային հաշիվներ նախատեսված չեն:

**Ծանոթագրություն 7. "Ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ"**

	01/10/2023-31/12/2023	01/01/2023-31/12/2023	01/10/2022-31/12/2022	01/01/2022-31/12/2022
<b>Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ(Ծանոթագրություն 13)</b>				
Ավելանական մնացորդ	20,205	51,255	53,378	32,803
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	10,732	(20,318)	(2,123)	18,452
Նախկինում հետհաշվելիչից դուրս գրված գումարների վերադարձ				
Պահուստի օգտագործում				
<b>Վերջնական մնացորդ</b>	<b>30,937</b>	<b>30,937</b>	<b>51,255</b>	<b>51,255</b>
<b>Բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով (Ծանոթագրություն 14)</b>				
Ավելանական մնացորդ	66,546	76,305	183,245	58,121
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	(11,833)	(21,592)	(106,940)	18,184
Նախկինում հետհաշվելիչից դուրս գրված գումարների վերադարձ				
Պահուստի օգտագործում				
<b>Վերջնական մնացորդ</b>	<b>54,713</b>	<b>54,713</b>	<b>76,305</b>	<b>76,305</b>
<b>Հաճախորդներին տրված վարկերի, փոխառությունների գծով (Ծանոթագրություն 16)</b>				
Ավելանական մնացորդ	2,535,326	3,558,820	3,686,192	3,375,608
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ*	2,743,035	1,939,225	427,356	176,182
Նախկինում հետհաշվելիչից դուրս գրված գումարների վերադարձ	600,517	1,145,572	26,540	1,030,489
Պահուստի օգտագործում	(258,116)	(1,022,855)	(581,268)	(1,023,459)
<b>Վերջնական մնացորդ</b>	<b>5,620,762</b>	<b>5,620,762</b>	<b>3,558,820</b>	<b>3,558,820</b>
<b>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ</b>				
Ավելանական մնացորդ	108,825	276,555	178,092	228,409
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	58,639	(109,091)	98,463	48,146
Նախկինում հետհաշվելիչից դուրս գրված գումարների վերադարձ				
Պահուստի օգտագործում				
<b>Վերջնական մնացորդ</b>	<b>167,464</b>	<b>167,464</b>	<b>276,555</b>	<b>276,555</b>
<b>Այլ ակտիվների գծով (Ծանոթագրություն 21)</b>				
Ավելանական մնացորդ	11,281	7,822	7,826	8,648
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	6,700	3,120	(131)	(32,849)
Նախկինում հետհաշվելիչից դուրս գրված գումարների վերադարձ	(6,338)	816	159	32,090
Պահուստի օգտագործում	(29)	(144)	(32)	(67)
<b>Վերջնական մնացորդ</b>	<b>11,814</b>	<b>11,814</b>	<b>7,822</b>	<b>7,822</b>
<b>Ամորտիզացված արժեքով հաշվավոր այլ ֆինանսական ակտիվների գծով</b>				
Ավելանական մնացորդ	78,853	270,041	263,453	278,316
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	212,661	21,473	6,588	(8,275)
Նախկինում հետհաշվելիչից դուրս գրված գումարների վերադարձ				
Պահուստի օգտագործում				
<b>Վերջնական մնացորդ</b>	<b>291,514</b>	<b>291,514</b>	<b>270,041</b>	<b>270,041</b>
<b>Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվելիչային հոդվածների գծով(Ծանոթագրություն 30)</b>				
Ավելանական մնացորդ	65,467	103,386	106,830	77,321
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	(46,197)	(84,116)	(3,444)	26,065
Պահուստի օգտագործում				
<b>Վերջնական մնացորդ</b>	<b>19,270</b>	<b>19,270</b>	<b>103,386</b>	<b>103,386</b>
<b>Շնչամենք գուտ մասհանումներ պահուստներին</b>	<b>2,973,737</b>	<b>1,728,701</b>	<b>419,789</b>	<b>245,905</b>

\*Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ տրորվում են հետևյալ կերպով՝ 28.12.23թ. N 2326-Ն որոշման հիմքով ԼՂ իրավաբանական անձանց տրամադրված վարկերի գծով ճանաչված անհատական պահուստները:

**Շանթագրություն 8. "Ընդհանուր վարչական ծախսեր"**



Ընդհանուր վարչական ծախսեր	01/10/2023-31/12/2023	01/01/2023-31/12/2023	01/10/2022-31/12/2022	01/01/2022-31/12/2022
Շախտեր հաշվարկված աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների գծով	1,821,123	6,867,300	1,486,990	5,737,902
Վերապատրաստման և ուսուցման գծով ծախսեր	2,876	7,308	3,019	4,178
Գործուղման ծախսեր	21,611	51,499	19,665	44,991
Ավանդվածության ծախսեր	47,583	180,239	40,201	153,310
Բանկի արքայապարտքների սպասարկման և պահպանման գծով ծախսեր	91,844	350,855	114,941	526,219
Բանկի շեքերի տևտեսական պահպանության և անվտանգության գծով ծախսեր	219,179	850,368	178,595	711,803
Աուդիտային և խրոհորդատվական ծառայությունների գծով ծախսեր	13,441	28,477	10,444	27,718
Վապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	36,181	130,962	27,812	118,655
Տրանսպորտային ծախսեր	62,121	194,706	51,795	191,256
Շախտեր հարկերի (բացառությամբ՝ շահութահարկի), տուրքերի և այլ պատասխան վճարումների գծով	146,580	446,690	105,787	386,479
Գրասենյակային և կազմակերպչական ծախսեր	69,784	279,845	38,305	259,812
Այլ վարչական ծախսեր	43,612	353,366	92,675	281,912
<b>Ընդամենը</b>	<b>2,575,835</b>	<b>9,741,615</b>	<b>2,170,199</b>	<b>8,444,235</b>

**Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակ և մեկ աշխատողին բաժին ընկնող միջին ամսական աշխատավարձի չափ**

	01/10/2023-31/12/2023	01/01/2023-31/12/2023	01/10/2022-31/12/2022	01/01/2022-31/12/2022
Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակ	886	850	824	825
Մեկ աշխատողին բաժին ընկնող միջին ամսական աշխատավարձի չափ	758	638	699	545

**Շանթագրություն 9. "Այլ գործառնական ծախսեր"**

Այլ գործառնական ծախսեր	01/10/2023-31/12/2023	01/01/2023-31/12/2023	01/10/2022-31/12/2022	01/01/2022-31/12/2022
Վճարված տուգանքներ և տույժեր	-	4,603	-	996
Ինկասսոսի համար կատարված վճարումներ	86,410	347,255	86,534	346,064
Գրվածքային և սեփականության ծախսեր	109,752	460,281	95,824	284,684
Դիմական միջոցների և ոչ կյուբական ակտիվների ամորտիզացիոն ծախսեր	580,968	2,159,010	485,795	1,765,241
Ավանդների եռաշաբաթման հիմնադրամի հատկատման	59,878	247,746	60,303	230,421
Այլ ծախսեր	715,732	1,233,680	153,516	549,463
<b>Ընդամենը</b>	<b>1,562,740</b>	<b>4,462,575</b>	<b>881,972</b>	<b>3,177,869</b>

Այլ գործառնական ծախսեր ծանոթագրության այլ ծախսեր տրորում արտացոլված են VISA վճարահաշվարկային համակարգին անդամագրվելու համար ստիժանված եռամսյակային վճարները, ինչպես նաև վճարային պլաստիկ քարտերի ձեռքբերման համար կատարված ծախսերը: Դաշվետու ժամանակաշրջանում ներառված է նաև ԳԳ կառավարության 28.12.23թ. N 2326-Ն որոշման հիմքով ԼՂ ֆիզիկական անձանց դրամական պահանջների զիջման գծով ծախսերը :

**Շանթագրություն 10. "Վերահսկվող միավորներում ներդրումներից զուտ շահույթ/վնաս"**

Դաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելից տվյալներ առկա չեն:

**Ճանապարհորդություն 11. "Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)"**



Հազ. դրամ

Շահութահարկի գծով ծախս	01/10/2023-31/12/2023	01/01/2023-31/12/2023	01/10/2022-31/12/2022	01/01/2022-31/12/2022
Միջազգային հասկի գծով ծախս	530,500	2,064,847	439,534	1,560,858
Տվյալ ժամանակաշրջանում ճանաչված նախորդ ժամանակաշրջանների ունեցած հասկի ճշգրտումներ	-	24,410	-	58,861
Հետաձգված հարկի գծով ծախս	22,250	(67,105)	197,867	191,958
<b>Ընդամենը</b>	<b>552,750</b>	<b>2,022,152</b>	<b>637,401</b>	<b>1,811,677</b>

	01/10/2023-31/12/2023	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	01/01/2023-31/12/2023	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	01/10/2022-31/12/2022	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	01/01/2022-31/12/2022	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	<b>(837,326)</b>		<b>6,742,138</b>		<b>2,378,500</b>		<b>8,923,494</b>	
Շահութահարկ դրույթաչափով	-	18%	1,213,585	18%	428,130	18%	1,606,229	18%
Չհարկվող եկամուտ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով իրականացված չափերի ֆինանսական ակտիվներից	(18,637)	0.02	(22,383)	(0.00)			(57,051)	(0.01)
Այլ արտոնություններ	(3,141)	0.00	(10,162)	(0.00)				
Չնվազեցվող ծախսեր	678,649	(0.81)	786,387	0.12	210,818	0.09	57,931	0.01
Բացասական (դրական) փոխարժեքային տարբերություն	46,598	(0.06)	54,725	0.01	(1,547)	(0.00)	145,707	0.02
Նախորդ տարվա հաշվարկված հարկային ծախսի ճշտում	-	-	-	-	-	-	58,861	0.01
<b>Շահութահարկի գծով ծախս</b>	<b>552,750</b>	<b>(0.66)</b>	<b>2,022,152</b>	<b>0.30</b>	<b>637,401</b>	<b>0.27</b>	<b>1,811,677</b>	<b>0.20</b>

**Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկը**

Հազ. դրամ

	Մնացորդ նախորդ ժամանակաշրջանի դրույթամբ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալով ճանաչված	Մնացորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի դրույթամբ
<b>Հետաձգված հարկային ակտիվներ, այդ թվում՝</b>	<b>702,453</b>	<b>110,386</b>	<b>(206,102)</b>	<b>606,737</b>
Հաշվետված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	247,035	45,266		<b>292,301</b>
Օգուտգործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	73,867	54,058		<b>127,925</b>
Լեզրուղային արժեթղթեր	366,281	5,636	(206,102)	<b>165,815</b>
Պահանջներ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների կատանու	9,202	9,025		<b>18,227</b>
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	6,068	(3,599)		<b>2,469</b>
<b>Հետաձգված հարկային պարտավորություններ, այդ թվում՝</b>	<b>(879,899)</b>	<b>(43,281)</b>	<b>(868,865)</b>	<b>(1,792,045)</b>
Հիմնական միջոցներ	(670,635)	38,160	(868,865)	<b>(1,501,340)</b>
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով	(198,951)	(69,549)		<b>(268,500)</b>
Պայմանական պարտավորություններ	(10,313)	(11,892)		<b>(22,205)</b>
<b>Չուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/պարտավորություն</b>	<b>(177,446)</b>	<b>67,105</b>	<b>(1,074,967)</b>	<b>(1,185,308)</b>

**Ճանապարհորդություն 12. "Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ"**

Հազ. դրամ

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	01/10/2023-31/12/2023	01/01/2023-31/12/2023	01/10/2022-31/12/2022	01/01/2022-31/12/2022
Հաշվետու ժամանակաշրջանի զուտ շահույթ հարկումից հետո	(1,390,076)	4,719,986	1,741,100	7,111,817
Տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հաշվարկված շահաբաժիններ արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով	224,747	891,660	224,747	891,660
Մոլորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի զուտ շահույթ (վնաս)	(1,614,823)	3,828,326	1,516,353	6,220,157
Տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը	10,869,430	10,869,430	1,932,843	1,932,843
<b>Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ</b>	<b>(0.15)</b>	<b>0.35</b>	<b>0.78</b>	<b>3.22</b>

\* Բաժնետոմսերի քանակի ավելացումը պայմանավորված է բաժնետոմսերի բաժանման գրանցմամբ՝ 1 բաժնետոմսը 5 բաժնետոմսի համամասնությամբ:



**Ծանոթագրություն 13 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ**



Հազ. դրամ

Կանխիկ դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	31/12/2023	31/12/2022
Կանխիկ դրամական միջոցներ և կանխիկին հավասարեցված վճարային փաստաթղթեր	16,529,115	15,308,984
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	53,348,800	52,069,393
Թղթակցային հաշիվներ ռեզիդենտ բանկերում	51,099	17,943
Թղթակցային հաշիվներ ոչ ռեզիդենտ բանկերում	1,671,240	1,736,566
Պահուստներ/IFRS/	(30,937)	(51,255)
<b>Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում</b>	<b>71,569,317</b>	<b>69,081,631</b>

\* Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում տողում արտացոլված են ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն բանկի ներգրավված միջոցների դիմաց հաշվարկված պարտադիր պահուստավորման միջոցները:

**Ծանոթագրություն 14. "Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ"**

Հազ. դրամ

Ընթացիկ հաշիվներ	31/12/2023	31/12/2022
Ռեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	2,122,500	1,115,000
Պահուստներ/IFRS/	(15,791)	(14,661)
<b>Ընդամենը</b>	<b>2,106,709</b>	<b>1,100,339</b>
<b>ՀՀ բանկերում</b>		
Վարկեր և ավանդներ	114,087	757,368
Այլ	233	174
<b>ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում</b>		
Այլ		
Վարկեր և ավանդներ		
<b>ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում</b>		
Վարկեր և ավանդներ		3,935,697
Այլ	146,316	16,152
<b>Հաշվեցրված տոկոսներ</b>	<b>664</b>	<b>7,033</b>
<b>Ընդամենը</b>	<b>261,300</b>	<b>4,716,424</b>
Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(9,759)	(26,568)
<b>Չուտ պահանջներ բանկերի նկատմամբ</b>	<b>251,541</b>	<b>4,689,856</b>
<b>Ֆինանսական կազմակերպություններում վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ</b>	<b>31/12/2023</b>	<b>31/12/2022</b>
<b>ՀՀ ֆինանսական կազմակերպություններում</b>		
Վարկեր և ավանդներ	504,484	3,518,711
Այլ	2,426,267	1,608,613
<b>ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում</b>		
Այլ		
<b>ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում</b>		
Այլ	665,458	552,933
Հաշվեցրված տոկոսներ	1,586	13,052
<b>Ընդամենը</b>	<b>3,597,795</b>	<b>5,693,309</b>
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(29,163)	(35,074)
<b>Չուտ պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</b>	<b>3,568,632</b>	<b>5,658,235</b>
<b>Չուտ պահանջներ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</b>	<b>5,926,882</b>	<b>11,448,430</b>

**Ծանոթագրություն 14.1 Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր**

Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	31/12/2023	31/12/2022
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր ֆինանսական կազմակերպությունների հետ	12,558,183	6,466,417
Պահուստներ	(93,351)	(85,027)
<b>Ընդամենը</b>	<b>12,464,832</b>	<b>6,381,390</b>

**Ծանոթագրություն 15. "Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ"**

Հազ. դրամ

Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	31/12/2023	31/12/2022
<b>Ածանցյալ գործիքներ</b>		
Սվոպ	788	
<b>Ընդամենը</b>	<b>788</b>	

Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)



**Ծանոթագրություն 16. "Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ"**



Հազ. դրամ

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող տրված վարկեր և փոխառություններ	31/12/2023	31/12/2022
Վարկեր, այդ թվում՝	276,538,217	240,719,390
Հիփոթեքային	45,800,699	38,008,233
Վարկային քարտեր	18,601,430	20,876,715
Նշված հոդվածների գծով հաշվեցրված տոկոսներ	1,880,183	1,376,210
<b>Ընդամենը վարկեր</b>	<b>297,019,830</b>	<b>262,972,315</b>
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(5,620,762)	(3,558,820)
<b>Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ</b>	<b>291,399,068</b>	<b>259,413,495</b>

Հազ. դրամ

Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների	31/12/2023	31/12/2022
<b>Պետական ձեռնարկություններ</b>	<b>139,974</b>	<b>137,561</b>
<b>Մասնավոր ձեռնարկություններ, այդ թվում՝</b>	<b>145,669,815</b>	<b>130,528,945</b>
խոշոր ձեռնարկություններ	67,582,747	66,004,156
փոքր և միջին ձեռնարկություններ	78,087,068	64,524,789
այդ թվում բիզնես քարտեր	25,183	74,882
<b>Ֆիզիկական անձինք, այդ թվում՝</b>	<b>124,897,740</b>	<b>107,319,137</b>
սպառողական վարկեր	47,605,849	36,574,659
հիփոթեքային վարկեր	45,800,699	38,008,233
վարկային քարտեր	18,576,189	20,801,367
<b>Անհատ ձեռնարկատերեր</b>	<b>24,432,118</b>	<b>23,610,462</b>
<b>Հաշվեցրված տոկոսներ</b>	<b>1,880,183</b>	<b>1,376,210</b>
<b>Ընդամենը վարկեր</b>	<b>297,019,830</b>	<b>262,972,315</b>
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկերի և փոխառությունների պահուստ/ծանոթագրություն 7/	(5,620,762)	(3,558,820)
<b>Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ</b>	<b>291,399,068</b>	<b>259,413,495</b>

Հազ դրամ

Հաճախորդներին տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունն ըստ տեսակարողների խմբերի (սեզմենտների)	31/12/2023	31/12/2022
Պետական և խոշոր ձեռնարկություններ	67,722,721	66,141,717
ՓՄՁ ոլորտ*, այդ թվում՝	94,018,065	79,629,435
գյուղատնտեսական ոլորտ	30,622,084	24,556,070
տնային տնտեսություններ	133,398,861	115,824,953
Հաշվեցրված տոկոսներ	1,880,183	1,376,210
<b>Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ</b>	<b>297,019,830</b>	<b>262,972,315</b>
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկերի և փոխառությունների պահուստ/ծանոթագրություն 7/	(5,620,762)	(3,558,820)
<b>Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ</b>	<b>291,399,068</b>	<b>259,413,495</b>

\*ՓՄՁ ոլորտը ներառում է փոքր և միջին ձեռնարկություններին, անհատ ձեռնարկատերերին, ֆիզիկական անձանց, ինչպես նաև գյուղատնտեսական ոլորտին տրամադրված ներդրումային վարկեր:

Հազ դրամ

Վարկային պարտավորություններ 20 խոշոր վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձաց գծով /առանց հաշվի առնելու պահուստը/	31/12/2023	31/12/2022
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	93,222,813	81,539,804
Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ	5,743,609	6,080,972
<b>Ընդամենը</b>	<b>98,966,422</b>	<b>87,620,776</b>
վառևահին ներդրումներ	297,019,830	262,972,315
Տեսակառատ կշիռ վառևահին պրոտֆելում	33.32%	33.32%
Ընդհանուր նոոնատիվային կապիտալ	63,639,930	50,958,402
Տոկոսային հարաբերակցություն կապիտալի նկատմամբ	155.51%	171.95%
<b>Ընդամենը</b>	<b>98,966,422</b>	<b>87,620,776</b>

**Ծանոթագրություն 16. "Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ"**



Միջազգային ծրագրերով վարկային ներդրումներ	31/12/2023	քանակ
ADB/MSME	5,261,287	75
ADB/TFP/IBA	54,393	2
ADB/WESSD	4,443,223	208
BS/SME3	1,817,062	65
COVID-14	51	1
COVID-19/1/3	125,460	1
COVID-19/2/1	5,634	1
COVID-19/2/2	3,010,599	51
DEG/SME	435,152	20
EBRD/SMEC/Green	596,637	11
EBRD/WiB	525,622	63
EIB/APEX	7,686,097	158
FINSCA/MSE	14,696	2
FMO/MSME/Green	817,357	22
FMO/MSME/Retail	1,061,514	51
GAF/ KfW /SME	21,169,473	1,789
GAF/ KfW /ENERGY	743,689	198
GAF/ KfW /SME/ENERGY	1,719,772	52
GAF/ KfW/ AGRO	1,608,505	52
GAF/KfW/CONSUMER ENERGY	1,481,433	2,244
INCOFINCVBA/MSE	1,362,471	61
Proparco/SME/Green	9,110,469	475
PRM/SCTTF	4,132	2
<b>Ընդամենը</b>	<b>63,054,728</b>	<b>5,604</b>

Հազ դրամ

Միջազգային ծրագրերով վարկային ներդրումներ	31/12/2022	քանակ
ADB/MSME	6,365,665	116
ADB/TFP/IBA	2,122	3
ADB/TFP/RCA	16,219	1
ADB/WESSD	4,608,736	205
BS/SME3	2,777,628	87
COVID-14	79	1
COVID-19/1/3	269,708	13
COVID-19/2/1	13,211	18
COVID-19/2/2	3,328,490	54
COVID-19/3	27,764	12
DEG/SME	645,623	38
EBRD/SMEC/Green	276,898	7
EBRD/WIB	971,058	102
FINSCA/MSE	17,816	2
FMO/MSME/Retail	1,625,330	70
GAF/ KfW /ENERGY	907,090	223
GAF/ KfW/ AGRO	1,105,613	92
GAF/KfW/SME	19,923,329	1,514
GAF/KfW/SME/ENERGY	1,217,370	34
GAF/KfW/GONSUMER/ENERGY	1,844,598	2,427
GLII/ME	10,686	1
INCOFINCVBA/MSE	1,930,369	82
Proparco/SME/Green	4,230,126	179
SICAV-SIF/ME1	359	1
<b>Ընդամենը</b>	<b>57,776,908</b>	<b>5,416</b>

Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկերի և փոխառությունների բացվածք ըստ վարկավորման ոլորտների(առանց հաշվի առնելու վարկերի հնարավոր կորսուտների գծով պահուստները)	31/12/2023	Տոկոսային հարաբերությունը	31/12/2022	Տոկոսային հարաբերությունը
Արդյունաբերություն	18,175,519	6.12	21,106,105	8.03
Գյուղատնտեսություն	30,995,674	10.44	28,924,932	11.00
Շինարարություն	38,477,381	12.95	23,389,820	8.89
Տրանսպորտ և կապ	1,673,197	0.56	3,146,167	1.20
Առևտուր	47,630,296	16.04	47,793,219	18.17
Սպառողական	66,930,820	22.53	58,142,406	22.11
Հիփոթեքային վարկեր	45,990,151	15.48	38,159,725	14.51
Սպասարկման ոլորտ	16,224,018	5.46	11,710,787	4.45
Այլ	30,922,774	10.41	30,599,154	11.64
<b>Ընդամենը</b>	<b>297,019,830</b>	<b>100.00</b>	<b>262,972,315</b>	<b>100.00</b>

Հաճախորդների ռեզիդենտության առումով վարկային պորտֆելի վերլուծությունը	31/12/2023	Տոկոսային հարաբերությունը	31/12/2022	Տոկոսային հարաբերությունը
ՀՀ ռեզիդենտներ	289,455,743	99.33	258,037,285	99.47
Բաա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող երկրների ռեզիդենտներ	22,459	0.01		-
Ֆրանսիա	22,459			
ԲԲԲ-/Բաա3/-ից գաժր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող երկրների	40,683	0.01		-
Ռուսաստան	40,683			
Հայաստանի տոկոսներ	1,880,183	0.65	1,376,210	0.53
<b>Ընդամենը</b>	<b>291,399,068</b>	<b>100</b>	<b>259,413,495</b>	<b>100</b>

Շանրթագրություն 16. "Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ"



31/12/2023

Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկերի և փոխառությունների կառուցվածքը ըստ դասակարգման փուլերի /IFRS 9/	Փուլ 1 /Զարմեցրված և մինև 30օր ժամկետանց/		Փուլ 2 /31-90օր ժամկետանց/		Փուլ 3 /90 օրից ավել ժամկետանց/	
	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման պահուստ	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման պահուստ	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման պահուստ
	Կորպորատիվ վարկեր	146,721,590	3,843,917	149,504	46,497	11,658
Ֆիզիկական անձանց և անհատ ձեռներեցների տրված վարկեր	147,452,917	866,867	2,295,369	579,037	388,792	277,860
<b>Ընդամենը</b>	<b>294,174,507</b>	<b>4,710,784</b>	<b>2,444,873</b>	<b>625,534</b>	<b>400,450</b>	<b>284,444</b>

31/12/2022

Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկերի, փոխառությունների և արժեզրկման պահուստների բացվածք ըստ ռեզրեսիոն մոդելի ճյուղերի	Փուլ 1 /Զարմեցրված և մինև 30օր ժամկետանց/		Փուլ 2 /31-90օր ժամկետանց/		Փուլ 3 /90 օրից ավել ժամկետանց/	
	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման պահուստ	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման պահուստ	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման պահուստ
	Կորպորատիվ վարկեր	131,051,287	961,258	12,231	5,497	244,623
Ֆիզիկական անձանց և անհատ ձեռներեցների տրված վարկեր	126,592,516	879,107	2,495,456	560,076	2,576,202	1,043,164
<b>Ընդամենը</b>	<b>257,643,803</b>	<b>1,840,365</b>	<b>2,507,687</b>	<b>565,573</b>	<b>2,820,825</b>	<b>1,152,882</b>

31/12/2023

	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման գծով պահուստ	Չուտ վարկեր	Համախառն վարկերի արժեզրկման պահուստ
<b>Սպառողական</b>				
Ռ/չ ժամկետային ժամկետային	66,579,673	1,060,867	65,518,806	1.59%
- 1-ից 30 օր	132,420	21,827	110,593	16.48%
- 31-ից 60 օր	40,883	12,682	28,201	31.02%
- 61-ից 90 օր	55,724	14,377	41,347	25.80%
- 91-ից 180 օր	89,686	64,515	25,171	71.93%
- 180 օրից ավել	32,435	23,545	8,890	72.59%
<b>Ընդամենը</b>	<b>66,930,821</b>	<b>1,197,813</b>	<b>65,733,008</b>	<b>1.79%</b>
<b>Առևտրո</b>				
Ռ/չ ժամկետային ժամկետային	47,297,169	280,708	47,016,461	0.59%
- 1-ից 30 օր	300,186	86,925	213,261	
- 31-ից 60 օր			0	
- 61-ից 90 օր	24,953	11,606	13,347	
- 91-ից 180 օր	7,987	6,783	1,204	84.93%
- 180 օրից ավել			0	
<b>Ընդամենը</b>	<b>47,630,295</b>	<b>386,022</b>	<b>47,244,273</b>	<b>0.81%</b>
<b>Արտադրողական</b>				
Ռ/չ ժամկետային ժամկետային	18,171,218	2,918	18,168,300	0.02%
- 1-ից 30 օր			0	
- 31-ից 60 օր			0	
- 61-ից 90 օր	4,300	26	4,274	
- 91-ից 180 օր			0	
- 180 օրից ավել			0	
<b>Ընդամենը</b>	<b>18,175,518</b>	<b>2,944</b>	<b>18,172,574</b>	<b>0.02%</b>
<b>Ընդամենը</b>	<b>18,175,518</b>	<b>2,944</b>	<b>18,172,574</b>	<b>0.02%</b>
<b>Ընկառնականություն</b>				
Ռ/չ ժամկետային ժամկետային	38,465,688	378,884	38,086,804	0.98%
- 1-ից 30 օր	11,693	0.7	11,692	
- 31-ից 60 օր			0	
- 61-ից 90 օր			0	
- 91-ից 180 օր			0	
- 180 օրից ավել			0	
<b>Ընդամենը</b>	<b>38,477,381</b>	<b>378,885</b>	<b>38,098,496</b>	<b>0.98%</b>
<b>Հիմնօժեշակին</b>				
Ռ/չ ժամկետային ժամկետային	45,990,151	257,280	45,732,871	0.56%
- 1-ից 30 օր			0	
- 31-ից 60 օր			0	
- 61-ից 90 օր			0	
- 91-ից 180 օր			0	
- 180 օրից ավել			0	
<b>Ընդամենը</b>	<b>45,990,151</b>	<b>257,280</b>	<b>45,732,871</b>	<b>0.56%</b>
<b>Գյուղատնտեսություն</b>				
Ռ/չ ժամկետային ժամկետային	30,954,647	3,259,668	27,694,979	10.53%
- 1-ից 30 օր	21,090	4,031	17,059	19.11%
- 31-ից 60 օր	3,987	933	3,054	23.40%
- 61-ից 90 օր	4,073	953	3,120	23.40%
- 91-ից 180 օր	11,180	6,314	4,866	56.48%
- 180 օրից ավել	697	393	304	56.38%
<b>Ընդամենը</b>	<b>30,995,674</b>	<b>3,272,292</b>	<b>27,723,382</b>	<b>10.56%</b>
<b>Այլ ոլորտներ</b>				
Ռ/չ ժամկետային ժամկետային	48,818,772	125,526	48,693,246	0.26%
- 1-ից 30 օր	1,218	0	1,218	0.01%
- 31-ից 60 օր			0	
- 61-ից 90 օր			0	
- 91-ից 180 օր			0	
- 180 օրից ավել			0	
<b>Ընդամենը</b>	<b>48,819,990</b>	<b>125,526</b>	<b>48,694,464</b>	<b>0.26%</b>
<b>ԸՆԴԱՄԵՆԸ</b>	<b>297,019,830</b>	<b>5,620,762</b>	<b>291,399,068</b>	<b>1.89%</b>

31/12/2022

	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման գծով պահուստ	Չուտ վարկեր	Համախառն վարկերի արժեզրկման պահուստ
<b>Սպառողական</b>				
Ռ/չ ժամկետային ժամկետային	57,749,934	1,834,935	55,914,999	3.18%
- 1-ից 30 օր	78,453	13,934	64,519	17.76%
- 31-ից 60 օր	107,685	17,105	90,580	15.88%
- 61-ից 90 օր	36,320	12,861	23,459	35.41%
- 91-ից 180 օր	114,212	41,316	72,896	36.17%
- 180 օրից ավել	28,039	13,122	14,917	46.80%
<b>Ընդամենը</b>	<b>58,114,643</b>	<b>1,933,273</b>	<b>56,181,370</b>	<b>3.33%</b>
<b>Առևտրո</b>				
Ռ/չ ժամկետային ժամկետային	47,714,005	189,347	47,524,658	0.40%
- 1-ից 30 օր	5,051	19	5,032	0.38%
- 31-ից 60 օր	62,388	1,563	46,735	
- 61-ից 90 օր			0	
- 91-ից 180 օր	1,089	467	622	42.88%
- 180 օրից ավել	10,686	4,581	6,105	42.87%
<b>Ընդամենը</b>	<b>47,793,219</b>	<b>210,067</b>	<b>47,583,152</b>	<b>0.44%</b>
<b>Արտադրողական</b>				
Ռ/չ ժամկետային ժամկետային	21,106,105	146,794	20,959,311	0.70%
- 1-ից 30 օր			0	
- 31-ից 60 օր			0	
- 61-ից 90 օր			0	
- 91-ից 180 օր			0	
- 180 օրից ավել			0	
<b>Ընդամենը</b>	<b>21,106,105</b>	<b>146,794</b>	<b>20,959,311</b>	<b>0.70%</b>
<b>Ընկառնականություն</b>				
Ռ/չ ժամկետային ժամկետային	23,389,819	163,527	23,226,292	0.70%
- 1-ից 30 օր			0	
- 31-ից 60 օր			0	
- 61-ից 90 օր			0	
- 91-ից 180 օր			0	
- 180 օրից ավել			0	
<b>Ընդամենը</b>	<b>23,389,819</b>	<b>163,527</b>	<b>23,226,292</b>	<b>0.70%</b>
<b>Հիմնօժեշակին</b>				
Ռ/չ ժամկետային ժամկետային	38,119,709	115,024	38,004,685	0.30%
- 1-ից 30 օր	40,016	81	39,935	0.20%
- 31-ից 60 օր			0	
- 61-ից 90 օր			0	
- 91-ից 180 օր			0	
- 180 օրից ավել			0	
<b>Ընդամենը</b>	<b>38,159,725</b>	<b>115,105</b>	<b>38,044,620</b>	<b>0.30%</b>
<b>Գյուղատնտեսություն</b>				
Ռ/չ ժամկետային ժամկետային	28,855,495	494,003	28,361,492	1.71%
- 1-ից 30 օր	23,700	3,303	20,397	13.94%
- 31-ից 60 օր	12,335	5,170	7,165	41.91%
- 61-ից 90 օր	14,503	6,047	8,456	41.69%
- 91-ից 180 օր	1,325	1,031	2,866	78.38%
- 180 օրից ավել	564	442	1,220	78.38%
<b>Ընդամենը</b>	<b>28,924,932</b>	<b>523,336</b>	<b>28,401,596</b>	<b>1.81%</b>
<b>Այլ ոլորտներ</b>				
Ռ/չ ժամկետային ժամկետային	45,477,184	465,520	45,011,664	1.02%
- 1-ից 30 օր	4,102	25	4,077	0.61%
- 31-ից 60 օր			0	
- 61-ից 90 օր	2,586	1,173	1,413	45.36%
- 91-ից 180 օր			0	
- 180 օրից ավել			0	
<b>Ընդամենը</b>	<b>45,483,872</b>	<b>466,718</b>	<b>45,017,154</b>	<b>1.03%</b>
<b>ԸՆԴԱՄԵՆԸ</b>	<b>262,972,315</b>	<b>3,558,820</b>	<b>259,413,495</b>	<b>1.35%</b>

**Ծանոթագրություն 17. "Իրական արժեքով" այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ"**



	Հազ. դրամ	
	31/12/2023	31/12/2022
<b>Պետական արժեթղթեր</b>		
Պետական գանձապետական պարտատուներ	14,863,645	3,088,204
<b>Ընդամենը</b>	<b>14,863,645</b>	<b>3,088,204</b>

	31/12/2023		31/12/2022	
	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
<b>ԲԲԲ+Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի</b>				
Երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				
Կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
Կապիտալի գործիքներ		105,755		105,755
<b>Ընդամենը ԲԲ ոչ պետական արժեթղթեր</b>		<b>105,755</b>		<b>105,755</b>
<b>ԲԲ ոչ պետական արժեթղթերում ներդրումներ (հնարավոր կորուստների պահուստ)</b>				
<b>Զուտ ներդրումներ ԲԲ ոչ պետական արժեթղթերում ներդրումներ</b>		<b>-</b>	<b>-</b>	<b>105,755</b>

	31/12/2023		31/12/2022	
	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
<b>Այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր</b>				
ԲԲԲ+Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի				
Կապիտալի գործիքներ		6,502		6,163
<b>Ընդամենը այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր</b>		<b>6,502</b>		<b>6,163</b>
<b>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ</b>	<b>14,863,645</b>	<b>112,257</b>	<b>3,088,204</b>	<b>111,918</b>

**Այլ անձանց բաժնետիրական կապիտալում իրականացված ներդրումները 31/12/2023թ.-ի դրությամբ**

Անձի անվանումը	Հիմնական գործունեությունը	Գրանցման երկիրը	Ներդրման ամսաթիվը	Ներդրումը (հազ. դրամ)	Բաժնեմասը %
S.W.I.F.T	Հեռահաղորդակցության ծառայություններ	Բելգիա	13/09/1996	6,502	-
ԱՐՄԵՆԻԱԸ ԲԱՐՂ ՓԲԸ	Վճարահաշվարկային ծառայություններ	ՀՀ	22/02/2000	82,500	6.20
ԱԵՈԱ ԸՐԵՐԻՏ ՌԵՓՈՐԹԻՆԳ ՓԲԸ	Տեղեկատվական ծառայություններ	ՀՀ	23/06/2006	23,255	4.58
<b>Ընդամենը</b>				<b>112,257</b>	

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների (բացառությամբ կապիտալի գործիքներում ներդրումների) հաշվառման և իրական արժեքները համապատասխանում են իրար:  
 Ներդրումները կապիտալի գործիքներում ՀՀ-ում չեն գնանշվում որևէ բորսայում և ունեն սահմանափակ շուկա: Այլ գործիքների իրական արժեքը՝ ճշգրտորեն որոշելու համար բացակայում են որոշակի ընդունելի սկզբունքներ ու մեթոդներ, և հետևաբար այլ արժեթղթերը հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հասնել արժեքի վրա գծով պահուստի գումարը:

**Ծանոթագրություն 17.1 "Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր"**

	Հազ. դրամ	
	31/12/2023	31/12/2022
<b>Սեփական գրավադրված արժեթղթեր՝ այլ բնույթ</b>		
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	6,938,430	20,332,774
Անորոշագրված արժեթղթի հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	29,943,888	23,177,584
Անորոշագրված արժեթղթի հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների պահուստ	(227,287)	(256,691)
<b>Ընդամենը</b>	<b>36,655,031</b>	<b>43,253,667</b>

**Ծանոթագրություն 18. "Անորոշագրված արժեթղթի հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվներ"**

	Հազ. դրամ	
	31/12/2023	31/12/2022
<b>Անորոշագրված արժեթղթի հաշվառվող պետական արժեթղթեր</b>		
Անորոշագրված արժեթղթի հաշվառվող ոչ պետական արժեթղթեր	8,488,229	427,451
Կուտակված տոկոսներ	146,304	19,025
Անորոշագրված արժեթղթի հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների պահուստ	(64,227)	(13,350)
<b>Ընդամենը</b>	<b>8,570,306</b>	<b>925,066</b>

**Ծանոթագրություն 19. "Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում"**

Հաշվետու և Նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ճանապարհորդություն 20. "Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ"



Հոդվածի անվանումը	Հոդ. շենքեր	Համակ. և կապի միջոցներ	Փոխադրամիջոցներ	Այլ հիմն.միջոցներ	Հիմն.միջ.գծով կապ. ներդ.	Օգտագործված իրավունքի ձևով սակարկված	Ընդամենը
<b>Հիմնական միջոցների մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2022</b>	<b>8,724,269</b>	<b>4,363,165</b>	<b>1,185,596</b>	<b>2,685,555</b>	<b>59</b>	<b>4,410,372</b>	<b>21,369,016</b>
Ավելացում		422,412	327,249	307,556	51,201	887,299	1,995,717
Օտարում			(245,395)				(245,395)
Դուրս գրում		(354,772)		(377,072)		(130,494)	(862,338)
Վերախմբավորում	51,201				(51,201)		-
Վերագնահատում*	4,827,028						4,827,028
Ամորտիզացիայի դուրսգրում	(965,375)						(965,375)
<b>Հիմնական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2023</b>	<b>12,637,123</b>	<b>4,430,805</b>	<b>1,267,450</b>	<b>2,616,039</b>	<b>59</b>	<b>5,167,177</b>	<b>26,118,653</b>
<b>Կուտակված մաշվածության մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2022</b>	<b>910,093</b>	<b>3,173,945</b>	<b>478,883</b>	<b>1,820,897</b>		<b>2,454,184</b>	<b>8,838,002</b>
Ավելացում	333,263	353,487	145,142	203,408		894,693	1,929,993
Օտարում			(146,261)			(57,257)	(203,518)
Արժեզրկում			(29,538)				(29,538)
դուրսգրում		(349,550)		(368,376)			(717,926)
Ամորտիզացիայի դուրսգրում (վերագնահատումից)	(965,375)						(965,375)
<b>Կուտակված մաշվածության մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2023</b>	<b>277,981</b>	<b>3,177,882</b>	<b>448,226</b>	<b>1,655,929</b>	<b>-</b>	<b>3,291,620</b>	<b>8,851,638</b>
<b>Չուս հաշվեկշռային արժեք</b>							
<b>Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում</b>	<b>12,359,142</b>	<b>1,252,923</b>	<b>819,224</b>	<b>960,110</b>	<b>59</b>	<b>1,875,557</b>	<b>17,267,015</b>
<b>Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում</b>	<b>7,814,176</b>	<b>1,189,220</b>	<b>706,713</b>	<b>864,658</b>	<b>59</b>	<b>1,956,188</b>	<b>12,531,014</b>

Հիմնական միջոցների վերագնահատումը կատարվել է անկախ գնահատողի կողմից համաձայն շուկայական և եկամտային մոտեցումների: Վերագնահատումից աճը վերագրվել է սեփական կապիտալի վերագնահատման պահուստին :

Ծանոթագրություն 20. "Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ"



Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազ. դրամ

Հոդվածի անվանումը	Համակարգչային ծրագրեր	Լիցենզիաներ և վստահագրեր	Հեղինակային իրավունքներ	Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
<b>Սկզբնական արժեք</b>					
Ոչ նյութական ակտիվների մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2022	730,987	713,732	206	32,981	1,477,906
Ավելացում	359,386	113,505			
Դուրս գրում					
Օտարում		(27,181)			
Ոչ նյութական ակտիվների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2023	1,090,373	800,056	206	32,981	1,477,906
<b>Ոչ նյութական ակտիվների կուտակված մաշվածության մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2022</b>	219,041	422,275	114	25,315	666,745
Ավելացում	96,100	130,751	15	2,152	
Օտարում					
Դուրս գրում		(26,330)			
Ոչ նյութական ակտիվների կուտակված մաշվածության մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2023	315,141	526,696	129	27,467	869,433
<b>Չուտ հաշվեկշռային արժեք</b>					
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	775,232	273,360	77	5,514	1,054,183
Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	511,946	291,457	92	7,666	811,161

31.12.2023թ. դրությամբ բանկն ունի ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվ՝ նոր <<Գործառնական օր>> ծրագիր, սկզբնական արժեքը՝ 750 հազ.դրամ ամորտիզացիան 750 հազ.դրամ, մնացորդային արժեքը 0 դրամ:



**Ծանոթագրություն 21. "Այլ ակտիվներ"**



Հազ. դրամ

Բանկային գործառնությունների գծով ստացվելիք գումարներ	31/12/2023	31/12/2022
Այլ գործառնություններից ստացվելիք գումարներ	72,227	185,173
<b>Ընդամենը</b>	<b>72,227</b>	<b>185,173</b>
Բանկային գործառնությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(761)	(1,868)
<b>Բանկային գործառնությունների գծով ստացվելիք գուտ գումարներ</b>	<b>71,466</b>	<b>183,305</b>
<b>Ղեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ</b>		
Ղեբիտորական պարտքեր բյուջեի գծով	254,681	180,831
Կանխավճարներ աշխատակիցներին	62	191
Կանխավճարներ մատակարարներին	197,002	39,101
Կանխավճարներ բյուջեի և պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների գծով	45,417	52,805
Այլ ղեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	31,308	27,499
<b>Ընդամենը</b>	<b>528,470</b>	<b>300,427</b>
Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(5,285)	(3,004)
<b>Ընդամենը</b>	<b>523,185</b>	<b>297,423</b>
Պահեստ	493,357	327,451
Այլ ակտիվներ	197,340	169,998
Այլ ակտիվներ	359,382	124,957
Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(5,568)	(2,950)
<b>Ընդամենը</b>	<b>1,044,511</b>	<b>619,456</b>
<b>Ընդամենը այլ ակտիվներ</b>	<b>1,639,162</b>	<b>1,100,184</b>

**Ծանոթագրություն 22. "Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ"**

Հազ. դրամ

Ընթացիկ հաշիվներ	31/12/2023	31/12/2022
ՀՀ բանկերի	16,874	12,909
BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերի		
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերի	38,049	5,390
Հաշվեցրված տոկոսներ		
<b>Ընդամենը</b>	<b>54,923</b>	<b>18,299</b>
<b>Միջբանկային վարկեր և ավանդներ, այլ</b>		
Այլ		
<b>ՀՀ բանկեր</b>		
Վարկեր և ավանդներ	6,263,124	3,935,700
Այլ		6,486
<b>BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկեր</b>		
Վարկեր և ավանդներ		196,785
Այլ		
<b>BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկեր</b>		
Վարկեր և ավանդներ	1,124,938	372,835
Այլ	1,666	20,589
Հաշվեցրված տոկոսներ	59,029	10,160
<b>Ընդամենը</b>	<b>7,448,757</b>	<b>4,542,555</b>
<b>Ֆինանսական կազմակերպություններ</b>		
Ընթացիկ հաշիվներ	6,505,202	5,950,431
Վարկեր	25,426,195	20,348,294
Ավանդներ	32,381,765	28,186,118
Այլ	204,731	172,655
Հաշվեցրված տոկոսներ	1,163,485	758,024
<b>Ընդամենը</b>	<b>65,681,378</b>	<b>55,415,522</b>
<b>Ընդամենը պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</b>	<b>73,185,058</b>	<b>59,976,376</b>

**Ծանոթագրություն 22.2 ՀՀ Կենտրոնական Բանկից և ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկեր**



Ծրագիր	31/12/2023		31/12/2022	
	Վարկավորման գումար	Հաշվեգրված տոկոս	Վարկավորման գումար	Հաշվեգրված տոկոս
ԳՀՀ / "Կանանց ձեռներեցության ոլորտի աջակցման և զարգացման" վարկային ծրագիր	1,788,378	6,358	1,494,458	5,109
ԳՀՀ / Եվրոպական ներդրումային բանկի ՀՀ ՓՄՁ-ների վարկավորում	8,006,506	124,401	5,237,632	71,485
ԳՀՀ / Գերմանահայկական հիմնադրամի միկրո և փոքր բիզնեսի զարգացման ծրագիր	20,893,527	396,234	14,840,868	160,430
ԳՀՀ "Վերականգնվող Էներգիայի Չարգացում" ծրագիր	2,629,740	69,241	3,101,082	85,422
ԳՀՀ "Ֆինանսական միջոցների հասանելիությունը ՓՄՁ-ների համար" ծրագիր	1,719,343	18,023	911,051	5,991
ՀՀ "Գյուղատնտեսական ոլորտի աջակցում" ծրագիր	1,494,078	12,306	1,104,200	9,654
COR-AGRO	-	-	13,920	73
COVID-19	-	-	54,951	-
<b>Ընդամենը</b>	<b>36,531,572</b>	<b>626,563</b>	<b>26,758,162</b>	<b>338,164</b>

**Ծանոթագրություն 22.3 Հետգնման պայմանագրեր**

Հետգնման պայմանագրեր	31/12/2023	31/12/2022
Հետգնման պայմանագրեր ֆինանսաական	34,127,375	38,713,408
Հետգնման պայմանագրեր հաճախորդների հետ		
<b>Ընդամենը</b>	<b>34,127,375</b>	<b>38,713,408</b>

## Ծանոթագրություն 23. "Պարտավորություններ հաճախորդների նկատ"

ՀՀ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	31/12/2023	31/12/2022
Ընթացիկ հաշիվներ	55,069,476	44,115,683
Ժամկետային ավանդներ	18,657,714	15,115,804
Այլ	1,008,988	1,623,152
Հաշվարկված տոկոսներ	950,062	663,442
<b>Ընդամենը</b>	<b>75,686,240</b>	<b>61,518,081</b>

Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	31/12/2023	31/12/2022
Ընթացիկ հաշիվներ	1,189,030	1,243,828
Ժամկետային ավանդներ		
Այլ	2	2
Հաշվարկված տոկոսներ	24	
<b>Ընդամենը</b>	<b>1,189,056</b>	<b>1,243,830</b>

ՀՀ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերերի նկատմամբ	31/12/2023	31/12/2022
Ընթացիկ հաշիվներ	2,137,599	1,954,619
Ժամկետային ավանդներ	38,668	4,895
Այլ	22,132	19,641
Հաշվարկված տոկոսներ	736	230
<b>Ընդամենը</b>	<b>2,199,135</b>	<b>1,979,385</b>

ՀՀ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	31/12/2023	31/12/2022
Ընթացիկ հաշիվներ	33,005,229	27,037,284
Ժամկետային ավանդներ	64,409,517	57,681,257
Այլ	693,683	741,253
Հաշվարկված տոկոսներ	1,460,792	1,398,231
<b>Ընդամենը</b>	<b>99,569,221</b>	<b>86,858,025</b>

Ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	31/12/2023	31/12/2022
Ընթացիկ հաշիվներ	1,942,393	2,079,397
Ժամկետային ավանդներ	3,042,980	2,427,904
Այլ	18,182	36,735
Հաշվարկված տոկոսներ	48,479	54,235
<b>Ընդամենը</b>	<b>5,052,034</b>	<b>4,598,271</b>
<b>Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ</b>	<b>183,695,686</b>	<b>156,197,592</b>

31.12.2023թ. դրությամբ պարտավորությունների ապահովման միջոց հանդիսացող դրամական միջոցներ՝ 2.788.824 հազ.դրամ, դատարանի որոշմամբ և հարկային մարմինների կողմից սառեցված գումար՝ 326.630 հազ. դրամ:

### Ծանոթագրություն 23.1 "Ստորադաս փոխառություն"

Բանկը 31.12.2023 թ դրությամբ ունի ստորադաս փոխառություն՝ 9.679.494 դրամ:

### Ծանոթագրություն 24. "Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր"

	31/12/2023	31/12/2022
Բանկի կողմից թողարկված տոկոսային արժեթղթեր	11,295,283	8,517,115
<b>Ընդամենը</b>	<b>11,295,283</b>	<b>8,517,115</b>

**Ծանոթագրություն 25. "Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություն"**



Հազ. դրամ

Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություն	31/12/2023	31/12/2022
Ածանցյալ գործիքներ		
Սվոփ		
Ֆորվարդ		
այլ	13,477	1,083
<b>Ընդամենը</b>	<b>13,477</b>	<b>1,083</b>

**Ծանոթագրություն 26. "Վճարվելիք գումարներ"**

Հազ. դրամ

Վճարվելիք գումարներ	31/12/2023	31/12/2022
Շահաբաժիններ	541,207	500,084
Ավանդների ապահովագրության գծով պարտավորություն	59,878	57,710
<b>Ընդամենը</b>	<b>601,085</b>	<b>557,794</b>

**Ծանոթագրություն 27. "Այլ պարտավորություններ"**

Հազ. դրամ

Այլ պարտավորություններ	31/12/2023	31/12/2022
Ոչ ռեզիդենտի շահութահարկի գծով	106,978	123,654
ԱԱՀ-ի գծով	3,823	7,123
Այլ հարկերի ու տուրքերի գծով	260,109	208,724
Պարտավորություններ աշխատակիցների նկատմամբ աշխատավարձի գծով	1,497,356	1,281,163
Կրեդիտորական պարտքեր մատակարարների նկատմամբ	125,811	91,562
Այլ պարտավորություններ	600,638	1,377,110
<b>Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջում</b>	<b>2,594,715</b>	<b>3,089,336</b>

## Ծանոթագրություն 28. "Կանոնադրական կապիտալ"

Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 28.132.240 հազ. դրամ, այն ներառում է 10,463.096 հատ սովորական բաժնետոմս 2.080դրամ անվանական արժեքով և 424,600 հատ արտոնյալ բաժնետոմս 15,000 դրամ անվանական արժեքով: Ներկայացնում ենք հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ նշանակալից մասնակիցների վերաբերյալ տեղեկություններ.

Նշանակալից մասնակցի անունը/անվանումը	Բանկում ունեցած մասնակցության գումարը	Բանկում ունեցած մասնակցության չափը տոկոսային հարաբերությամբ	Յազ. դրամ
			Մասնակցի գործունեության տեսակը (իրավաբանական անձանց համար)
Սուբհասյան Սարիբեկ Ալբերտի	6,658,309	30.59%	
Սուբհասյան Խաչատուր Ալբերտի	3,138,533	14.42%	
Սուբհասյան Էդուարդ Ալբերտի	2,232,828	10.26%	

Արտոնյալ բաժնետոմս ունեցող բաժնետերերն իրավունք ունեն`

ա/ մասնակցել Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովին` իրենց պատկանող արտոնյալ բաժնետոմսերի քանակին և անվանական արժեքին համապատասխան ձայների քանակով` օրենքով և բանկի կանոնադրությամբ սահմանված դեպքերում:

բ/ ստանալ եռամսյակային վճարներ(շահութաբաժիններ),գ/ ստանալ Բանկի գործունեության վերաբերյալ օրենքով սահմանված ցանկացած տեղեկատվություն,

դ/ ստանալ Բանկի գույքի իր հասանելիք մասը Բանկի լուծարման դեպքում:

## Ծանոթագրություն 29. "Սեփական կապիտալի այլ տարրեր"

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:



## Ծանոթագրություն 30. "Պահուստներ, պայմանական դեպքեր և պոտենցիալ պարտավորություններ



Բանկի իրավական պարտավորությունները 31.12.2023 թ. դրությամբ առկա չեն այնպիսի իրավական պարտավորություններ, որոնց գծով բանկը իրականացրել է պահուստավորում: Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում:

Բանկի հարկային պարտավորությունները 31.12.2023 թ. դրությամբ բանկն ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները և իր հարկային պարտավորությունների գծով լրացուցիչ պահուստավորումների անհրաժեշտություն չկա:

### Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով բանկի պայմանական պարտավորությունները

Հազ. դրամ

	31/12/2023	31/12/2022
Չօգտագործված վարկային գծեր	941,322	5,864,608
Տրամադրված երաշխիքներ	14,126,256	11,399,125
Տրամադրված ակրեդիտիվներ		
Նշված հոդվածների գծով պահուստ (ծանոթ. 7)	(19,270)	(103,386)

## Ծանոթագրություն 31. "Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ"

Ներկայացվող ծանոթագրության առումով բանկի հետ կապված անձինք են համարվում Բանկի ղեկավարները, բանկի բաժնետերերը և "Բանկերի և բանկային գործունեության մասին" ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով նրանց հետ կապված անձինք:

Բանկի ղեկավարներ են համարվում բանկի խորհրդի նախագահը, նրա տեղակալը և խորհրդի անդամները, գործադիր տնօրենը, նրա տեղակալները, գլխավոր հաշվապահը, նրա տեղակալը, ներքին աուդիտի ղեկավարը, նրա անդամները, բանկի տնօրինության անդամները, ինչպես նաև բանկի տարածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները և կառուցվածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները՝ բանկի դեպարտամենտի, վարչության, բաժնի պետերը:

Բանկի հետ կապակցված կողմերի հետ գործարքները իրականացվել են շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Հազ. դրամ

<b>Բանկի հետ կապված կողմերին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ</b>	<b>31/12/2023</b>	<b>31/12/2022</b>
Բանկի բաժնետեր	7,127,089	6,943,281
Հիմնական ղեկավար անձնակազմ	433,611	369,900
Ֆինանսական կազմակերպություն		
<b>Ընդամենը</b>	<b>7,560,700</b>	<b>7,313,181</b>
<b>Տոկոսային եկամուտ</b>	<b>736,674</b>	<b>605,868</b>

<b>Բանկի հետ կապված կողմերից ներգրավված միջոցներ</b>	<b>31/12/2023</b>	<b>31/12/2022</b>
Բանկի բաժնետեր	10,320,884	4,897,278
Հիմնական ղեկավար անձնակազմ	919,193	598,712
Ֆինանսական կազմակերպություն	259,260	227,716
<b>Ընդամենը</b>	<b>11,499,337</b>	<b>5,723,706</b>
<b>Տոկոսային ծախս</b>	<b>533,694</b>	<b>200,180</b>
<b>Բանկի ղեկավարությանը վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված վճարներ</b>	<b>31/12/2023</b>	<b>31/12/2022</b>
<b>Բանկի խորհրդին</b>	<b>434,532</b>	<b>312,985</b>
Աշխատավարձ	407,282	291,585
Պարգևատրում	27,250	21,400
<b>Բանկի գործադիր մարմնին</b>	<b>641,589</b>	<b>552,303</b>
Աշխատավարձ	469,089	510,703
Պարգևատրում	172,500	41,600
<b>Բանկի ներքին աուդիտին</b>	<b>124,840</b>	<b>126,537</b>
Աշխատավարձ	114,265	117,013
Պարգևատրում	10,575	9,524
<b>Ընդամենը</b>	<b>1,200,961</b>	<b>991,825</b>

### **1) վարկային ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը**

Վարկային ռիսկը վարկի, հաշվարկված տոկոսի կամ դրանց մի մասի պայմանագրով սահմանված ժամկետներից ուշացման կամ անվերադարձելիության հնարավոր վտանգն է՝ պայմանավորված վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացման, գրավի արժեզրկման և նման այլ պատճառներով, որի արդյունքում բանկը կարող է ֆինանսական կորուստներ կրել:

### **2) վարկային ռիսկի չափման և գնահատման մեթոդները**

Բանկում մշակվել է վարկային ռիսկի գնահատման և կառավարման մեթոդաբանություն, որը հնարավորություն է տալիս գնահատելու վարկի ռիսկայնությունը՝ հիմնվելով համապատասխան մոդելի հաշվարկների արդյունքների վրա: Չուգակցելով մաթեմատիկական և տնտեսագիտական հիմնավորումները՝ վարկային ռիսկի գնահատման մոդելն ապահովում է ռիսկի գնահատման համալիր մոտեցում, որի արդյունքում վերոհիշյալ մեթոդաբանությունը նպաստում է վարկի տրամադրման հիմնավորված որոշման կայացմանը՝ որպես էկզոգեն փոփոխականներ կիրառելով նաև էքսպերտային գնահատականները: Փոխառուի վարկունակության նախնական ուսումնասիրության ժամանակ բանկը բացահայտում է պոտենցիալ փոխառուի համապատասխանությունը բանկի վարկային քաղաքականությամբ սահմանված ընդհանուր չափանիշներին, որի դրական արդյունքի դեպքում կատարվում է վարկունակության գործոնների մանրամասն վերլուծություն:

### **3) մոդելների նկարագրությունը (առկայության դեպքում),**

Ի հավելումս վերոհիշյալ մեթոդաբանության՝ վարկային ռիսկի գնահատման համար բանկում կիրառվում է նաև սթրես թեստերի մեթոդը, որը ենթադրում է դիտարկվող տարբեր շուկային սցենարների տեղի ունենալու դեպքում բանկի վնասների հաշվարկ:

Սթրես թեստերը կիրառելիս դիտարկվում են տվյալ ռիսկին վերաբերող մի շարք սցենարներ և յուրաքանչյուր սցենարի դեպքում համապատասխան մեթոդով հաշվարկվում է բանկի վնասը: Վարկային ռիսկի գնահատման նպատակով օգտագործվում են հետևյալ շուկային սցենարները.

1. դասակարգված վարկերի X%-ի չափով դուրսգրումը,
2. կասկածելի վարկերի Y%-ի դասակարգումը անհուսալի վարկերի,
3. ստանդարտ վարկերի Z%-ի դասակարգումը հսկվող վարկերի,
4. արտարժույթով ստանդարտ վարկերի U%-ի դասակարգումը հսկվող վարկերի,
5. խոշոր վարկառուի սննկացման հետևանքով վարկի անհուսալի դառնալու սցենար,
6. ընդհանուր վարկերի K%-ի դասակարգումը անհուսալի վարկերի,
7. հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների և հետհաշվեկշռային անավարտ ժամկետային գործառնությունների L%-ի չափով վերափոխումը հաշվեկշռային հոդվածների,
8. առաջին (բացառությամբ կասկածելի դասակարգված), երկրորդ, երրորդ և յոթերորդ սցենարների միաժամանակ հանդես գալու սցենար,

որտեղ X, Y, Z, U, K, L-ը սցենարների պարամետրերն են (1-ից 100 թվեր են):

Սթրես թեստերի կիրառման արդյունքում հաշվարկվում են նշված շոկային իրավիճակների ազդեցությունը Բանկի ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի և համարժեքության Ն1 նորմատիվների վրա, ինչպես նաև նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերը, գնահատվում են նորմատիվների խախտման հնարավորությունը և չափերը, պահուստաֆոնդ փոխանցման ենթակա հավելյալ գումարի չափը:

Հաշվարկվում են հնարավոր տարբեր սցենարների դեպքում (յուրաքանչյուր սցենարի պարամետրի տարբեր արժեքների համար) պահուստաֆոնդ փոխանցման ենթակա հավելյալ գումարները, որոնք օգտագործվում են նախորդ ժամանակահատվածների տվյալների հիման վրա մշակված հավանական սցենարների վերլուծման նպատակով: Առավել հավանական սցենարների վերլուծության միջոցով գնահատվում է վարկային պորտֆելի ռիսկայնությունը և իրականացվում են ռիսկի նվազագույն մակարդակի ապահովմանն ուղղված միջոցառումներ: Բանկի ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի և համարժեքության նորմատիվների վրա դասակարգված, կասկածելի, ստանդարտ և ընդհանուր վարկերի որոշակի տոկոսի դուրսգրման սցենարների ազդեցության վերլուծությունում ներառված է նաև նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերի որոշումը, որը հնարավորություն է տալիս գնահատել տվյալ օրվա դրությամբ նորմատիվների խախտման հավանականությունը (ռիսկը):

#### **4) վարկային ռիսկի թուլատրելի մակարդակի որոշումը՝ ռիսկի քանակական վերլուծություն և ռիսկի քանակական գնահատական,**

Բանկը, իր վարկային պորտֆելը կառուցելիս, հաշվառում և վիճակագրություն է տանում վարկերի առանձին տեսակների կենտրոնացումների վերաբերյալ.

- ✓ ըստ տնտեսության ճյուղի,
- ✓ ըստ տարածաշրջանի,
- ✓ ըստ մեկ փոխառուի և նրա հետ փոխկապակցված անձանց,
- ✓ ըստ վարկերի ժամկետների,
- ✓ ըստ գրավների և այլն:

**5) վարկային ռիսկի կարգավորումը՝ վարկային ռիսկի ազդեցության նվազման կամ չեզոքացման ուղղությամբ աշխատանքները:**

Բանկի որդեգրած վարկային քաղաքականությունը նպատակ է հետապնդում առավելագույնի հասցնել ներգրավված միջոցների, որպես վարկ տեղաբաշխման արդյունավետությունը՝ ապահովելով համապատասխան իրացվելիություն և ռիսկի դիվերսիֆիկացիա անհրաժեշտ եկամտաբերության պայմաններում:

Բանկի վարկային ռիսկի կառավարումն իրականացվում է գործընթացը կարգավորող կանոնակարգերի և կարգերի միջոցով, որոնք սահմանում են վարկառուին ներկայացվող պահանջները, վերջինիս վարկունակությունը գնահատող համապատասխան չափանիշները, վարկի ապահովվածության գնահատումը, գրավի իրացվելիության վերլուծությունը, խոշոր վարկերի տրամադրման սահմանափակումը, արտաքին միջավայրի փոփոխությունների կանխատեսումը, վարկային մոնիտորինգը, հսկողությունը, վերահսկումը և այլն:

31/12/2023

Հազ. դրամ

Հոդվածի անվանումը	ՀՀ	ԱՊՀ երկրներ	ՏՀԶԿ* երկրներ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
<b>Ակտիվներ</b>					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	69,943,262	1,018,761	501,794	105,500	71,569,317
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշարձաններ	396,358				396,358
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	5,259,767	619	378,939	287,556	5,926,882
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	12,464,832				12,464,832
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	788				788
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	291,335,671	40,938	22,459		291,399,068
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող արժեթղթեր	14,969,400		6,502		14,975,902
Հետզնման պայմանագրերով գրավարկված արժեթղթեր	36,655,031				36,655,031
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	8,570,306				8,570,306
Այլ ակտիվներ	71,097		373		71,470
<b>Ընդամենը ակտիվներ</b>	<b>439,666,512</b>	<b>1,060,318</b>	<b>910,067</b>	<b>393,056</b>	<b>442,029,953</b>

31/12/2022

Հազ. դրամ

Հոդվածի անվանումը	ՀՀ	ԱՊՀ երկրներ	ՏՀԶԿ* երկրներ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
<b>Ակտիվներ</b>					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	67,359,494	932,032	701,090	89,015	69,081,631
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշարձաններ	443				443
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	7,055,819	3,765,673	427,354	199,584	11,448,430
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	6,381,390				6,381,390
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	259,413,495				259,413,495
Հետզնման պայմանագրերով գրավարկված արժեթղթեր	43,253,667				43,253,667
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող արժեթղթեր	3,193,959		6,163		3,200,122
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	925,066				925,066
Այլ ակտիվներ	204,394		644		205,038
<b>Ընդամենը ակտիվներ</b>	<b>387,787,727</b>	<b>4,697,705</b>	<b>1,135,251</b>	<b>288,599</b>	<b>393,909,282</b>

ՀՀ տարածքում տեղաբաշխված վարկերը ըստ ՀՀ մարզերի տեղաբաշխվածության.

Հազ. դրամ

ՀՀ մարզեր	31/12/2023	31/12/2022
Երևան	178,899,461	163,010,511
Կոտայք	31,801,851	25,431,723
Արարատ	13,097,526	13,298,791
Լոռի	7,792,218	6,704,871
Գեղարքունիք	8,297,182	7,518,905
Շիրակ	9,120,467	6,111,784
Արմավիր	12,301,384	9,786,125
Սյունիք	7,209,344	5,788,800
Արագածոտն	9,022,663.00	7,900,633
Վայոց Ձոր	1,917,945	1,559,504
Տավուշ	1,827,788	1,478,572
Արցախ	10,111,239	10,823,276
<b>Ընդամենը</b>	<b>291,399,068</b>	<b>259,413,495</b>



1) Վարկային պորտֆելի ապահովածության արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով բանկում վարկերը տրամադրվում են գրավի գնահատված արժեքի առավելագույնը 70%-80%-ի չափով և վարկի գծով հետագա մարումների դեպքում վարկ/գրավ հարաբերակցության գործակիցը նվազում է: Գրավադրվող գույքերի գնահատումը կատարվում է գնահատման թույլտվություն ունեցող մասնագիտացված անկախ գնահատող կազմակերպությունների կողմից ՀՀ դրամով, վարկերը տրամադրվում են նաև արտարժույթով: Փոխարժեքային տատանումների և ժամկետանց վարկերի պարագայում կուտակված տույժերի հաշվին վարկառուի պարտավորությունների աճի հետևանքով գրավի արժեքի անբավարարության դեպքում բանկի ռիսկերը նվազացնում է այն, որ համաձայն վարկային պայմանագրերի բանկը իրավունք ունի բավարարել իր վարկային պահանջը վարկառուի բանկային հաշվում առկա դրամական միջոցների հաշվին, որից հետո պահանջել վարկային պարտքի բռնագանձում դատական կարգով:

2) Հարկ է նշել, որ վարկային պորտֆելում չափափակված վարկերը (առանց պահուստների) 31.12.2023թ-ի դրությամբ չեն գերազանցում վարկային պորտֆելի 4.43%-ը: Չափափակված վարկերի գերակշիռ մասը կազմում են "ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ-ում հաշիվների ակտիվ շարժ ունեցող հաճախորդների տրամադրված վարկերը, որոնք ունեն կայուն դրամական հոսքեր: Մեծ տեսակարար կշիռ են կազմում նաև պլաստիկ քարտերի համար սահմանված վարկային գծերը: Այս վարկերի գծով ռիսկը փոքր է, քանի որ փոքր է մեկ հաճախորդին տրամադրվող վարկային գծերի սահմանաչափը, վարկառուները ապահովված են աշխատանքով, առանձին դեպքերում առկա են հեղինակավոր կազմակերպությունների երաշխավորություններ:

3) Վարկային ներդրումները 31.12.2023թ-ի դրությամբ առանց պահուստների կազմել են 297.019.830 հազ. դրամ: Փուլ 2, փուլ 3 գնացած վարկերի ծավալը 31.12.2023թ-ի դրությամբ կազմել է 2.845.323 հազ. դրամ:

4) Վարկային պորտֆելի պահուստավորումը համապատասխանում է ՖՀՄՍ 9-ի պահանջներին:

5) 2023թ IV -ին եռամսյակում կնքված ռեպո գործարքների ծավալը (բացառությամբ երկարաձգումների) կազմել է 25,785,182 հազ. դրամ և 7,431,830 USD, իսկ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում՝ 27,217,591 հազ. դրամ և 5,102,346 USD : Հակադարձ ռեպո գործարքների ծավալը 2023թ IV-ին եռամսյակում կազմել է 175,653,734 հազ.դրամ, իսկ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում՝ 390,238,670հազ. դրամ:

6) "ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ-ում վարկավորման գործընթացը իրականացվում է անհրաժեշտ մասնագիտական գիտելիքներով օժտված և աշխատանքային փորձ ունեցող անձնակազմի կողմից: Մասնագետների ընդունելիությունը կատարվում է մրցութային կարգով հատուկ՝ մրցութային հանձնաժողովի կողմից: Մրցույթների մասին հայտարարությունները տեղակայվում են գանգվածային լրատվության միջոցներում և բանկի ինտերնետ կայքում:

7) Վարկավորման գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու և առևտրային վարկերի գծով վարկային ռիսկերը նվազեցնելու նպատակով վարկային մասնագետների կողմից իրականացվում է վարկառուի ֆինանսական գործունեության մանրամասն վերլուծություն: Վերլուծության նպատակով վարկի տրամադրման ստորաբաժանումների մասնագետները այցելում են հաճախորդի գործունեության վայր, վերլուծության համար օգտվելով ինչպես առկա հաշվետու փաստաթղթերից, այնպես էլ կազմելով հաշվեկշիռ, եկամուտ-ծախսերի, դրամական հոսքերի, կապիտալի շարժի սեփական տարբերակները:

Բանկի մասնագետի կողմից կազմած հաշվեկշիռը արտացոլում է իրավիճակը վերլուծության պահին՝ իրացվելի ակտիվներ /կանխիկ միջոցներ դրամարկղում, բանկային հաշիվներ, խնայողություններ/, դեբիտորական պարտքեր /ստացվելիք գումարներ, ապրանքներ ճանապարհին, կատարված կանխավճարներ/, ապրանքանյութական պաշարներ /հումք, կյուլթեր, կիսաֆաբրիկատներ, ապրանքներ/, հիմնական միջոցներ /հաճախորդի գործունեության հետ կապված սարքավորումներ, ավտոմեքենաներ, անշարժ գույք և այլ գույք/:

Եկամուտ - ծախսերի հաշվետվությունը կազմվում է հաշվի առնելով հաճախորդի միջին ցուցանիշները՝ իրացում /միջնակցված տվյալներ/, ապրանքի կամ ծառայությունների արժեք /հուվքի, կյուբերի ծախս, ապրանքների ինքնարժեք/, վերադիր ծախսեր /աշխատավարձ, վարձավճար, տրանսպորտային ծախսեր, կոմունալ ծախսեր, հարկեր և այլն/, այլ եկամուտներ, այլ ծախսեր, տրամդրվելիք վարկի և տոկոսների մարումներ:

Վերլուծության ժամանակ հաշվարկվում են հաճախորդի ֆինանսական վիճակը բնութագրող այնպիսի տնտեսական ցուցանիշներն ու գործակիցները, ինչպիսիք են կապիտալի համարժեքության գործակից, իրացվելիության գործակից, շրջանառելիության գործակից, վերադիր, համախառն մարժա, մաքուր մարժա, իրացման ծավալների թույլատրելի իջեցման սահման, լրացուցիչ հաշվարկվում է նաև վարկի սպասարկման գործակից:

Վարկի գումարը տրամադրվում է միայն վարկառուի ֆինանսական վիճակը նշված ցուցանիշների համար սահմանված բանկի պահանջներին բավարարելու դեպքում, որոնք ամրագրված են վարկավորման գործընթացը սահմանող ներքին իրավական ակտերով:  
Վարկավորման գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով պարբերաբար իրականացվում է տրամադրված վարկերի մոնիտորինգ: Մոնիտորինգը իրականացվում է բանկի հատուկ ստորաբաժանման՝ վարկերի մոնիտորինգի բաժնի կողմից: Վարկերի ընթացիկ մոնիտորինգը անհրաժեշտության դեպքում իրականացվում է վարկային մասնագետների կողմից:

Կիրառվում է մոնիտորինգի երկու տեսակ՝

1. Փաստացի այցելությունների միջոցով մոնիտորինգ:

2. Հեռախոսային մոնիտորինգ:

Մոնիտորինգի ընթացքում բաժնի մասնագետների կողմից պարզաբանվում են հետևյալ խնդիրները.՝

2. Տեղեկատվություն վարկառուի շուկայում դիրքի փոփոխության վերաբերյալ (մրցակիցներ, գնային տատանումներ, իրացում և այլն):

3. Ըստ փուլերի տրամադրվող վարկերի, ինչպես նաև գործող վարկերի առկայության դեպքում, նախքան հերթական փուլի կամ նոր վարկի տրամադրումը, իրականացվում է նախկինում տրված վարկի մոնիտորինգ (վերլուծություն):

4. Փոփոխություններ կապված մատակարարների, սպառողների կազմի, հումքի գների հետ:

5. Վարկառուի ֆինանսական վիճակը բնութագրող այլ ցուցանիշներ:

Մոնիտորինգի ընթացքում վարկի ոչ նպատակային օգտագործման կամ վարկառուի կողմից բանկին ոչ ստույգ տեղեկատվություն ներկայացման դեպքերի բացահայտման ժամանակ փուլերով տրամադրվող վարկերի դեպքում կարող է դադարեցվել հետագա վարկավորումը կամ կարող է դադարեցվել վարկային պայմանագրի գործողությունը և իրականացվել վարկի, առևտրային նպատակով տրամադրված վարկային գծի և հաշվարկված տոկոսագումարների վաղաժամկետ մարում՝ հիմք ընդունելով գրավի պայմանագրով վերապահված իրավունքները:

Գրավի գնահատումը իրականացվում է գնահատման թույլտվություն ունեցող մասնագիտացված անկախ գնահատող կազմակերպությունների կողմից: Գույքերի գնահատումը արտացոլում է շուկայում առկա իրավիճակը՝ հաշվի առնելով գույքերի գների կանխատեսումը:

Հաճախորդների հետ կնքվող վարկային և գրավի պայմանագրերում առկա է դրույթ գույքերի պարտադիր ապահովագրության վերաբերյալ:

Դուրս գրված վարկերի հավաքագրումը իրականացվում է վարկավորման և միջոցների ներգրավման վարչության խնդրահարույց վարկերի բաժնի և անվտանգության վարչության կողմից համատեղ:

8) "ՀԱՅԵԿՈՆՈՍԲԱՆԿ" ԲԲԸ-ում վարկավորման գործընթացը ներառում է վարկային ռիսկերը հայտնաբերելու համար համապատասխան բոլոր ազդակները:

Վարկային ռիսկի կառավարումը Բանկում կատարվում է հետևյալ հիմնական ընթացակարգերով՝

1. Վարկավորվող օբյեկտի խելամիտ բացահայտման գործընթաց,
2. Վարկային փաստաթղթերի ստանդարտ փաթեթի հավաքագրում,
3. Վարկերի մոնիտորինգ,
4. Պրոբլեմային վարկերի մարման գործընթաց:

Վերոնշյալ գործընթացների արդյունավետության բարձրացմանը նպաստում է նաև այն, որ բանկի կողմից վարկավորվող հաճախորդների գործունեությունը շատ դեպքերում փոխկապակցված է և բանկը հնարավորություն է ունենում ստուգելու հաճախորդի կողմից ներկայացվող տեղեկատվության ճշգրտությունը նրա հետ առնչվող /մատակարար, գնորդ կամ մրցակից հանդիսացող/ հաճախորդի կողմից ներկայացված տեղեկատվության հետ համեմատելու միջոցով:

**1) շուկայական ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը**

*Շուկայական ռիսկը արտարժույթային, տոկոսադրույքի և գնային ռիսկն է, որը հետևանք է համապատասխանաբար՝ փոխարժեքի, տոկոսադրույքների և կապիտալի գործիքների գների տատանման:*

**2) շուկայական ռիսկի չափման և գնահատման մեթոդները**

**Արտարժույթի ռիսկ**

*Արտարժույթային ռիսկի և դիրքերի կառավարման արդյունավետության գնահատում:*

Արտարժույթային ռիսկի գնահատման VAR մոդելի հաշվարկներն իրականացվում են օրական կտրվածքով, որոնց համար հիմք են հանդիսանում արտարժույթների փոխարժեքների նախորդ ժամանակահատվածի տվյալների ժամանակային շարքերը և արտարժույթային դիրքերի վերաբերյալ տվյալները: Որպես առանձին արտարժույթային դիրքի գծով ռիսկի բնութագրիչ դիտվում է առաջիկա մեկ (տաս) օրվա համար փոխարժեքների տատանման հետևանքով վերագնահատման վնասի հնարավոր առավելագույն մեծությունը տրված հուսալիության մակարդակի պայմաններում: Մոդելի հաշվարկներն իրականացվել են 99% հուսալիության մակարդակի պայմաններում: Մոդելի շրջանակներում հաշվարկվում է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների կոռելյացիոն մատրիցը, որի հիման վրա իրականացվում է արտարժույթային դիրքերից առաջացող հնարավոր առավելագույն ընդհանուր վնասի (արտարժույթային ակտիվների և պարտավորությունների փաթեթի ռիսկի) գնահատում:

Հաշվետու եռամսյակի արդյունքներով միջին օրական հնարավոր առավելագույն վնասն (արտարժույթային ռիսկը) ըստ առանձին արտարժույթային դիրքերի և արտարժույթային ակտիվների և պարտավորությունների փաթեթի, 99% հուսալիության պայմաններում կազմել է.

Արտարժույթի ռիսկ										
Հաշվառման ժամանակաշրջան	USD	GBP	EUR	CHF	KZT	AED	RUB	GEL	Համախառն VAR	
2023թ. III եռ.	2,290.38	123.80	478.80	295.53	17.07	3.27	4,450.78	85.31	5,266.43	
2023թ. IV եռ.	9,149.66	116.00	326.95	414.63	21.22	10.55	7,028.14	232.95	12,968.07	
<b>անճնագում</b>	<b>6,859.29</b>	<b>-7.81</b>	<b>-151.86</b>	<b>119.10</b>	<b>4.15</b>	<b>7.28</b>	<b>2,577.36</b>	<b>147.63</b>	<b>7,701.64</b>	

Ներկայացվում է քանի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների.

	31/12/2023						Չափ դրամ	
	Գճ դրամ	USD	EUR	RUB	Այլ արժույթ	Ընդամենը		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	26,263,263	38,122,479	3,825,755	3,209,447	148,373	71,569,317		
Թանկարժեք մետաղների քանկային ստանդարտացված ձուլակտրոններ և հուշարձաններ	443				395,915	396,358		
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմակ. նկատմամբ	4,222,069	1,346,125	335,043	23,646		5,926,882		
Հակադարձ հետզմանա պայմանագրեր	10,501,782	1,963,050	-			12,464,832		
Հաճախորդների տրված անորոշացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառումներ	220,664,027	64,450,278	6,270,543	14,221		291,399,069		
Շահույթ/վնասով վերազավիղող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	788					788		
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով պահվող ֆին. ակտիվներ	14,557,637	418,265				14,975,902		
Ինտելեկտուալ պայմանագրով գրավարկված արժեթղթեր	36,655,031					36,655,031		
Անորոշացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	8,570,306					8,570,306		
Այլ ակտիվներ	51,523	5,194	14,440		313	71,470		
<b>Ընդամենը ակտիվներ</b>	<b>321,486,869</b>	<b>108,305,391</b>	<b>10,445,781</b>	<b>3,247,827</b>	<b>544,288</b>	<b>442,029,955</b>		
<b>Պարտավորություններ</b>								
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	62,509,470	7,848,873	2,822,951	3,764		73,185,058		
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավանդներ	5,873,678	41,337,854	1,123,843			48,335,375		
Գճ Կենտրոնական Բանկից և Գճ կարտավորությունից ստացված վարկեր	37,158,136					37,158,136		
Ինտելեկտուալ պայմանագրեր	34,127,375					34,127,375		
Պարտավորություններ համահարկողների նկատմամբ	128,477,056	47,734,614	5,115,687	2,336,300	32,029	183,695,686		
Ստորադաս փոխառություն	3,037,190	5,742,721	899,583			9,679,494		
Շեղանակ հարկի զեմլ պարտավորություն	1,119,763					1,119,763		
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	4,121,014	7,174,269				11,295,283		
Շահույթ/վնասով վերազավիղող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություն	13,477					13,477		
Վճարվելիք գումարներ	601,085					601,085		
Ինտելեկտուալ պայմանագրեր	1,185,308					1,185,308		
Օտարազորման հրավերի ձևով ակտիվներ	1,426,082					1,426,082		
Այլ պարտավորություններ	2,487,635	92,462	7,430	6,165	1,023	2,594,716		
<b>Ընդամենը պարտավորություններ</b>	<b>282,137,269</b>	<b>109,930,793</b>	<b>9,989,494</b>	<b>2,346,229</b>	<b>33,052</b>	<b>404,416,837</b>		
<b>Հաշվեկշռային բաց դիրք</b>	<b>39,349,600</b>	<b>(3,625,403)</b>	<b>476,287</b>	<b>901,398</b>	<b>511,238</b>	<b>37,813,118</b>		
<b>Շահույթ/վնասով վերազավիղող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություն</b>								
<b>Համախառն մարվող արժույթային ածանցյալներ</b>		<b>810,816</b>	<b>(492,690)</b>	<b>67,968</b>	<b>(398,784)</b>	<b>(12,689)</b>		
<b>Զուտ ռիսկ</b>	<b>39,349,600</b>	<b>(2,814,586)</b>	<b>(16,403)</b>	<b>969,366</b>	<b>112,453</b>	<b>37,600,429</b>		

	31/12/2022					
	Գճ դրամ	USD	EUR	RUB	Այլ արժույթ	Ընդամենը
<b>Ակտիվներ</b>						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	28,780,188	32,935,380	5,157,957	2,197,831	10,275	69,081,631
Թանկարժեք մետաղների քանկային ստանդարտացված ձուլակտրոններ և հուշարձաններ	443					443
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմակ. նկատմամբ	3,284,973	8,128,331	35,126			11,448,430
Հակադարձ հետզմանա պայմանագրեր	5,240,316	1,141,074				6,381,390
Հաճախորդների տրված անորոշացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառումներ	179,623,105	70,031,531	9,732,410	26,448		269,413,495
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով պահվող ֆին. ակտիվներ	2,794,459	405,663				3,200,122
Հաճախորդների տրված անորոշացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառումներ	43,253,667					43,253,667
Շահույթ/վնասով վերազավիղող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություն	440,259	484,807				925,066
Մյ. ակտիվներ	178,735	25,596	2,480	267		205,038
<b>Այլ ակտիվներ</b>	<b>263,594,146</b>	<b>113,152,342</b>	<b>14,927,873</b>	<b>2,224,546</b>	<b>10,275</b>	<b>393,909,282</b>
<b>Պարտավորություններ</b>						
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	49,437,297	6,560,452	3,960,421	18,206		59,976,376
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավանդներ	11,745,267	46,074,580	1,754,181			59,674,028
Գճ Կենտրոնական Բանկից և Գճ կարտավորությունից ստացված վարկեր	27,068,562					27,068,562
Ինտելեկտուալ պայմանագրեր	38,713,408					38,713,408
Պարտավորություններ համահարկողների նկատմամբ	91,390,244	53,447,155	9,067,102	2,292,305	786	156,197,592
Ստորադաս փոխառություն	1,011,837	2,959,492				3,971,329
Շեղանակ հարկի զեմլ պարտավորություն	806,153					806,153
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	3,665,840	4,851,275				8,517,115
Վճարվելիք գումարներ	557,794					557,794
Ինտելեկտուալ պայմանագրեր	177,446					177,446
Օտարազորման հրավերի ձևով ակտիվներ	1,475,813					1,475,813
Այլ պարտավորություններ	2,963,871	72,677	8,398	44,317	73	3,089,336
<b>Ընդամենը պարտավորություններ</b>	<b>229,013,632</b>	<b>113,965,631</b>	<b>14,790,102</b>	<b>2,364,828</b>	<b>859</b>	<b>360,124,962</b>
<b>Հաշվեկշռային բաց դիրք</b>	<b>34,580,614</b>	<b>(813,289)</b>	<b>137,871</b>	<b>(130,282)</b>	<b>9,416</b>	<b>33,784,330</b>
<b>Շահույթ/վնասով վերազավիղող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություն</b>						
<b>Համախառն մարվող արժույթային ածանցյալներ</b>						-
<b>Բաց դիրք</b>	<b>34,580,614</b>	<b>(813,289)</b>	<b>137,871</b>	<b>(130,282)</b>	<b>9,416</b>	<b>33,784,330</b>

\* 1 խմբի արտարժույթի՝ կազմել ենուկայն է. ԱՄՆ դոլար, ԱՆԳիական ֆունտ ստերլինգ, Եվրո, Շվեյցարական ֆրանկ, Ոսկու ստանդարտացված ձուլակտրոն և Մետաղական հաշիվ

\*\* 0 խմբի արտարժույթի՝ կազմել ենուկայն է. ՌԴ ռուբլի, KZT-ֆրանկայն արդ. ԱՄՆ դոլար:

**Տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկի գնահատում:**

Դիսքալանսի վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ բանկի 2023թ. IV եռամսյակի միջին կուտակային դիսքալանսը (տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային ճեղքվածքը) դրական է՝ 31,300,274 հազ. դրամ՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի 22,572,573 հազ. դրամի դիմաց՝ բացարձակ արժեքով աճելով 8,727,701 հազ. դրամով կամ 38.7%-ով, այսինքն՝ բանկը միջին հաշվով 2023թ. IV եռամսյակում զգայուն է եղել ըստ ակտիվների: Միջին կուտակային դիսքալանսը 2023թ. IV եռամսյակում, նախորդ եռամսյակի համեմատ, բացարձակ արժեքով նվազել է 2,595,475 հազ. դրամով կամ 7.7%-ով:

Տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների հարաբերակցության միջին գործակիցը 2023թ. IV եռամսյակում, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ, աճել է 1.6 տոկոսային կետով՝ կազմելով 109.4%՝ 2022թ. IV եռամսյակի 107.8% միջին արժեքի դիմաց, այսինքն 2023թ. IV եռամսյակում միջին հաշվով տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ակտիվները կազմել են տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն պարտավորությունների 109.4%-ը:

Ակտիվների դյուրացիան 2023թ. IV եռամսյակի վերջի դրությամբ կազմել է 1.779 տարի (2022թ. IV եռամսյակի վերջի 1.769 տարվա դիմաց)՝ աճելով 0.01 տարով կամ 0.6%-ով: Նախորդ եռամսյակի վերջի համեմատ (1.782 տարի) նշված ցուցանիշը նվազել է 0.003 տարով կամ 0.2%-ով:

Պարտավորությունների դյուրացիան 2023թ. IV եռամսյակի վերջի դրությամբ կազմել է 0.978 տարի (2022թ. IV եռամսյակի վերջի 0.944 տարվա դիմաց)՝ աճելով 0.034 տարով կամ 3.6%-ով: Նախորդ եռամսյակի վերջի համեմատ (1.049) նշված ցուցանիշը նվազել է 0.071 տարով կամ 6.8%-ով:

Դյուրացիայի ճեղքվածքը 2023թ. IV եռամսյակի վերջի դրությամբ կազմել է 0.91 (2022թ. IV եռամսյակի վերջի 0.916-ի դիմաց)՝ նվազելով 0.006-ով կամ 0.6%-ով: Նախորդ եռամսյակի վերջի համեմատ (0.848) նշված ցուցանիշն աճել է 0.062-ով կամ 7.3%-ով:

**Փոփոխվող տոկոսադրույքով ակտիվներ և պարտավորություններ 31.12.2023թ**

Հազ. դրամ

Հոդվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի	
	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով
Տեղաբաշխված միջոցներ												
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ												
<b>Ընդամենը</b>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Նեղրաված միջոցներ												
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների նկատմամբ, - վարկեր			544,290	1,079,440	1,511,177	149,300	1,985,472	1,220,583	1,617,720	2,564,182		
<b>Ընդամենը</b>	-	-	<b>544,290</b>	<b>1,079,440</b>	<b>1,511,177</b>	<b>149,300</b>	<b>1,985,472</b>	<b>1,220,583</b>	<b>1,617,720</b>	<b>2,564,182</b>	-	-
<b>Զուտ դիրք</b>	-	-	<b>(544,290)</b>	<b>(1,079,440)</b>	<b>(1,511,177)</b>	<b>(149,300)</b>	<b>(1,985,472)</b>	<b>(1,220,583)</b>	<b>(1,617,720)</b>	<b>(2,564,182)</b>	-	-

**31.12.2022թ**

Հազ. դրամ

Հոդվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի	
	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով
Տեղաբաշխված միջոցներ												
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող												
<b>Ընդամենը</b>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Նեղրաված միջոցներ												
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների նկատմամբ, այդ թվում՝ - վարկեր			487,145	1,049,520	2,113,272	2,106,246	2,337,613	1,189,540	5,666,253	4,808,930		
<b>Ընդամենը</b>	-	-	<b>487,145</b>	<b>1,049,520</b>	<b>2,113,272</b>	<b>2,106,246</b>	<b>2,337,613</b>	<b>1,189,540</b>	<b>5,666,253</b>	<b>4,808,930</b>	-	-
<b>Զուտ դիրք</b>	-	-	<b>(487,145)</b>	<b>(1,049,520)</b>	<b>(2,113,272)</b>	<b>(2,106,246)</b>	<b>(2,337,613)</b>	<b>(1,189,540)</b>	<b>(5,666,253)</b>	<b>(4,808,930)</b>	-	-

Ներկայացվում է հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ տոկոսաբեր/տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար գործող միջին տոկոսադրույքները.

Հոդվածի անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջանի տոկոսադրույքներ 31/12/2023թ.		Նախորդ ժամանակաշրջանի տոկոսադրույքներ 31/12/2022թ.	
	Դրամ	Արտարժույթ	Դրամ	Արտարժույթ
<b>Ակտիվներ</b>				
Մագորդներ 33 ԿԲ-ում				
Պահանքներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում՝ - միջբանկային վարկեր	13.24	9.50	12.47	7.78
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	17.22	10.70	19.24	10.88
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	10.07	2.93	8.51	6.29
<b>Պարտավորություններ</b>				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	7.63	6.68	6.88	5.07
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	9.48	3.79	9.03	3.71
Բանկի կողմից թողառված տոկոսային արժեթղթեր	11.32	5.15	10.78	5.17

### 3) մողելների նկարագրությունը

#### Արտարժույթային ռիսկ

**Արտարժույթային ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի տատանման հետևանքով վերագնահատումից հնարավոր առավելագույն վնասն է, որը գնահատվում է ինչպես ըստ առանձին արտարժույթների, այնպես էլ բանկի արտարժույթով ակտիվների և պարտավորությունների ողջ փաթեթի (ախուհետ՝ փաթեթ) համար:**

Արտարժույթային ռիսկի չափման և գնահատման համար կիրառվում է միջազգային պրակտիկայում ընդունված VAR (Value at Risk) մեթոդը (մողելը), որի միջոցով հաշվարկվում է ինչպես առանձին արտարժույթի տեսակների (արտարժույթային դիրքերի), այնպես էլ ամբողջ փաթեթի համար հնարավոր առավելագույն վնասի չափը (տրված հուսալիությամբ): Համաձայն VAR մեթոդի հնարավոր առավելագույն վնասի չափը հաշվարկվում է արտարժույթային բաց դիրքերի և փոխարժեքների տատանումը բնութագրող ժամանակային շարքերի հիման վրա: Բանկի արտարժույթով ակտիվների և պարտավորությունների համար հաշվարկված մեկօրյա VAR-երի հիման վրա գնահատվում են 10-օրյա VAR-երի արժեքները՝ առանձին արտարժույթների և ընդհանուր փաթեթի համար:

Հնարավոր առավելագույն վնասի հաշվարկը հնարավորություն է տալիս բանկին գնահատել իր արտարժույթային գործունեության արդյունավետությունը՝ հաշվի առնելով կորուստ կրելու ռիսկին ենթարկվածության աստիճանը, կառավարել արտարժույթային դիրքերը՝ ելնելով հնարավոր առավելագույն կորուստների չափից, անհրաժեշտության դեպքում սահմանափակելով արտարժույթային դիրքերի ծավալները:

Բանկի արտարժույթային քաղաքականությունը միտված է արտարժույթային դիրքերի արդյունավետ կառավարման ապահովմանը՝ զուգակցելով այն արդարացված ռիսկի մակարդակի հետ, իսկ նորմատիվների հաշվարկման ժամանակ հաշվարկվում է արտարժույթային ռիսկի հաշվարկման ստանդարտ մեթոդաբանության համաձայն :

#### Տոկոսադրույքի ռիսկ

**Տոկոսադրույքի ռիսկը շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխման բացասական ազդեցության հնարավորությունն է բանկի զուտ տոկոսային եկամտի կամ կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա:**

Տոկոսադրույքի ռիսկի գնահատումն իրականացվում է "Տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների ճեղքվածքի մողելի" ("GAP մողել") և "Դյուրացիայի մողելի" կիրառմամբ, որոնք հնարավորություն են տալիս գնահատել տոկոսադրույքի փոփոխության ազդեցությունը բանկի զուտ տոկոսային եկամտի և կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա:

GAP ցուցանիշը (ճեղքվածքը) հաշվարկվում է որպես տոկոսադրույքի փոփոխման նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների տարբերություն: Հաշվարկներն իրականացվում են յուրաքանչյուր ամիս՝ առաջիկա 3 ամիսների ընթացքում զուտ տոկոսային եկամտի վրա տոկոսադրույքի փոփոխության ազդեցության գնահատման համար:

Սույն մողելի շրջանակներում կատարվում են հետևյալ ենթադրությունները.

- դիտարկվող ժամանակահատվածում ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքը և ծավալները մնում են անփոփոխ, այսինքն՝ մարված ակտիվները և պարտավորությունները կրկին տեղաբաշխվում և ներգրավվում են, բայց արդեն նոր գործող տոկոսադրույքներով,
- տոկոսադրույքների վերանայումը կատարվում է յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի միջնակետում,
- տարբեր մարման ժամկետայնությամբ բոլոր ակտիվների և պարտավորությունների տոկոսադրույքները փոփոխվում են միևնույն չափով, այսինքն՝ տեղի է ունենում ակտիվների և պարտավորությունների եկամտաբերության կորերի զուգահեռ տեղաշարժ:

Բանկի զգայունությունը տոկոսադրույքի նկատմամբ գնահատվում է "ճեղքվածքի հարաբերակցություն" ցուցանիշի միջոցով (GAP/ASSETS), որը հաշվարկվում է ակտիվների և պարտավորությունների կոմոլյատիվ ճեղքվածքը հարաբերելով ակտիվներին:

Դյուրացիայի մողելի դեպքում գնահատվում է տոկոսադրույքի փոփոխության ազդեցությունը կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

Այս մողելի շրջանակներում նախ հաշվարկվում են բանկի ակտիվների և պարտավորությունների պորտֆելների դյուրացիաները (միջին կշռված ժամկետայնությունները), այնուհետև, վերջիններիս հիման վրա՝ կապիտալի տնտեսական արժեքի փոփոխությունը, որն իրենից ներկայացնում է ակտիվների և պարտավորությունների (ապագա հոսքերի) ներկա արժեքների փոփոխությունների (պայմանավորված տոկոսադրույքի տատանմամբ) տարբերությունը: Կապիտալի տնտեսական արժեքի փոփոխության գնահատման համար հաշվարկվում է դյուրացիայի ճեղքվածքը

, որն արտացոլում է բանկի ակտիվների և պարտավորությունների դյուրացիաների անհամապատասխանության աստիճանը, այսինքն՝ ակտիվների և պարտավորությունների ապագա հոսքերի միջին կշռված ժամկետայնությունների անհամապատասխանությունը: Դյուրացիայի ճեղքվածքի մեծ արժեքը վկայում է տոկոսադրույքների ռիսկի մակարդակի բարձր լինելու մասին: Դյուրացիայի ճեղքվածքի ցածր մակարդակի պահպանումը, այսինքն՝ ակտիվների և պարտավորությունների դյուրացիաների միմյանց մոտ արժեքների ապահովումը, հանգեցնում է տոկոսադրույքի ռիսկի հեջավորման (կապիտալի տնտեսական արժեքի՝ տոկոսադրույքների փոփոխության նկատմամբ կայունության):

Մշտապես ուսումնասիրվում են փոփոխուն տոկոսադրույքների տատանումները և դիմամիկան, գնահատվում է դրանց հավանական փոփոխությունների ազդեցությունը բանկի փոփոխուն տոկոսադրույքով ակտիվների և պարտավորությունների վրա:

Տոկոսադրույքի ռիսկի նվազեցման նպատակով ապահովվում է տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային ճեղքվածքի (կուտակային դիսբալանսի) և դյուրացիայի ճեղքվածքի պահպանումը ռիսկի ընդունելի սահմաններում: Հաշվի առնելով տոկոսադրույքների փոփոխման ընդհանուր միտվածությունը և կիրառելով մշակված մողելները՝ միջոցառումներ են ձեռնարկվում ներգրավվող և տեղաբաշխվող միջոցների ծավալային և ժամկետային արդյունավետ հարաբերակցությունների ապահովման ուղղությամբ:

#### Գնային ռիսկ

**Գնային ռիսկը որևէ բորսայում (սերում) ցուցակված, բանկի հաշվեկշռում շուկայական ընթացիկ գներով արտացոլվող կապիտալի գործիքների շուկայական գների անբարենպաստ փոփոխությունների հետևանքով Բանկի կողմից ֆինանսական կորուստներ կրելու վտանգն է՝ պայմանավորված ինչպես տվյալ կապիտալի գործիքի և դրա թողարկողի, այնպես էլ շուկայում շրջանառվող կապիտալի գործիքների շուկայական գների ընդհանուր տատանումների հետ կապված գործոններով (տվյալ կապիտալի գործիքի գծով երկար կամ կարճ դիրքի առկայության պայմաններում):**

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում.

- Վ ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դինամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության
- Վ հնարավոր կորուստների գնահատում,
- Վ հեջավորման գործիքների կիրառում,
- Վ ֆինանսական գործիքների գծով լիմիտների (ըստ կապիտալի գործիքներով գործառնության տեսակի, ըստ դիվերի, ըստ թողարկողի, stop-loss) սահմանում,
- Վ կապիտալի գործիքների փաթեթի բազմազանեցում (դիվերսիֆիկացիա)՝ ըստ թողարկողի, տնտեսության ճյուղերի, ժամկետայնության և այլն:



## **Իրացվելիության ռիսկ**

### **1) Իրացվելիության ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը**

Իրացվելիությունը բանկի ստանձնած պարտավորությունների ամբողջությամբ և սահմանված ժամկետներում կատարման հնարավորությունն է:

**Իրացվելիության ռիսկը հավանականությունն է, որ բանկն ի վիճակի չի լինի ճիշտ ժամանակին բավարարել իր պարտատերերի պահանջներն առանց լրացուցիչ կորուստներ կրելու, ինչը բացասաբար կազդի բանկի շահույթի և/կամ կապիտալի վրա:**

### **2) Իրացվելիության ռիսկի չափման և գնահատման մոդելների նկարագրությունը**

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման համար կիրառվում են՝ սթրես թեստերի մեթոդը, որը ենթադրում է դիտարկվող տարբեր շուկային սցենարների տեղի ունենալու դեպքում բանկի իրացվելիության նորմատիվների խախտման հնարավորության բացահայտում և դրանց չափերի հաշվարկ և ժամկետայնության ճեղքվածքների մեթոդը, որը ենթադրում է իրացվելիության ցուցանիշների հաշվարկ, որոնց միջոցով իրականացվում է նաև իրացվելիության կառավարման որակի գնահատում:

Սթրես թեստերը կիրառելիս դիտարկվում են տվյալ ռիսկին վերաբերող մի շարք սցենարներ: Յուրաքանչյուր սցենարի դեպքում համապատասխան մեթոդով հաշվարկվում են բանկի նորմատիվների խախտման չափերը:

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման նպատակով օգտագործվում են հետևյալ շուկային սցենարները.

1. Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջում,
  2. Իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջում,
  3. բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների 25%-ի ետ պահանջում,
  4. Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ և բոլոր ցպահանջ
5. Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների X%-ի ժամկետից շուտ և բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների Y%-ի ետ պահանջում (ընդ որում դիտարկվում են սցենարի երեք մակարդակ՝ մեղմ, միջին և խիստ, որոնք իրենցից ներկայացնում են ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների (ժամկետից շուտ) և բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների համապատասխանաբար 10, 15 և 20 տոկոսի միաժամանակ ետ պահանջման իրավիճակները):
- Բացահայտվում է նշված իրավիճակների հանդես գալու պայմաններում իրացվելիության Ն21 և Ն22 նորմատիվների

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման ժամկետայնության ճեղքվածքների մեթոդաբանությունը հնարավորություն է տալիս գնահատել և վերլուծել բանկի իրացվելիության ռիսկը, ինչպես նաև բանկի կողմից վարվող քաղաքականությունը իրացվելիության բավարար մակարդակը պահպանելու համար: Այդ նպատակով բացահայտվում են բանկի ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքները, հաշվարկվում են իրացվելիության ցուցանիշները և գնահատվում է բանկի իրացվելիության կառավարման որակը: Իրացվելիության գնահատման սույն մեթոդաբանությունում կատարվում է ակնթարթային, մինչև 90 օր կուտակային և ընդհանուր (մինչև մեկ տարի կուտակային) իրացվելիությունների տարանջատում, ինչպես նաև դիտարկվում են իրացվելիության ցուցանիշների ժամանակային շարքերը բանկի իրացվելիության կառավարման որակի գնահատման համար:



### Ծանոթագրություն 33. "Կապիտալ և կապիտալի համարժեքություն"



Բանկում առկա չեն կապիտալի մակարդակի նկատմամբ սահմանված ներքին պահանջներ: ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից բանկերի համար սահմանված է ռիսկով կշռված ակտիվների նկատմամբ 11 % ընդհանուր կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ: ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից սահմանված է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 30,000,000 հազ. դրամ գումարով: Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարել է կապիտալի մակարդակի համար սահմանված նորմատիվային պահանջները:

Ներկայացնում ենք հաշվեկշռային կապիտալի կառուցվածքը.

Հազ դրամ

	31/12/2023	31/12/2022
Կանոնադրական կապիտալ	28,132,240	26,652,068
Էմիսիոն եկամուտ/վնաս	2,265,076	745,223
Պահուստներ՝	10,332,023	5,319,788
Գլխավոր պահուստ	3,952,000	3,663,000
Վերագնահատման պահուստներ	6,380,023	1,656,788
Զբաղիված շահույթ (վնաս)	22,343,082	15,755,261
<b>Ընդամենը կապիտալ</b>	<b>63,072,421</b>	<b>48,472,340</b>

Ներկայացնում ենք ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից սահմանված հիմնական տնտեսական նորմատիվների հաշվարկման համար կիրառվող հիմնական և ընդհանուր կապիտալները կապիտալի համարժեքության ցուցանիշները՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում՝ ըստ ամիսների, համեմատելով այդ ցուցանիշները նորմատիվային պահանջների հետ.

2023թ.	Նորմատիվների հաշվարկին մասնակցող						
	Հիմնական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Ընդհանուր կապիտալ	Վարկային ռիսկ	Շուկայական և գործառն.ռիսկ	համարժեք.Փ աստացի %	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանաչափ %
	1	2	3 (1+2)	4	5	6	7
Հունվար	44,824,426	5,261,613	50,086,039	323,443,745	3,399,041	14.24	12
Փետրվար	45,733,900	5,321,463	51,055,363	326,738,335	3,407,582	14.38	12
Մարտ	46,830,907	5,437,429	52,268,336	330,933,336	3,199,944	14.62	12
Ապրիլ	46,990,487	5,460,341	52,450,828	340,557,595	3,234,614	14.27	12
Մայիս	47,540,556	9,381,476	56,922,032	347,716,818	3,306,348	15.17	12
	Առաջին մակարդակի հիմնական կապիտալ	Առաջին մակարդակի կապիտալ	Ընդհանուր կապիտալ	Վարկային ռիսկ	Շուկայական և գործառն.ռիսկ	համարժեք.Փ աստացի %	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանաչափ %
	1	2	3 (1+2)	4	5	6	7
Հունիս	39,407,127	45,776,127	55,812,143	346,757,004	3,334,852	14.80	11.0
Հուլիս	40,049,435	46,418,435	56,959,910	352,940,736	3,446,847	14.82	11.0
Օգոստոս	41,047,233	47,416,233	58,558,949	357,479,941	3,499,968	15.04	11.0
Սեպտեմբեր	41,386,258	47,755,258	60,355,619	359,827,109	3,505,626	15.41	11.0
Հոկտեմբեր	41,750,783	48,119,783	61,017,552	360,651,491	3,761,989	15.45	11.0
Նոյեմբեր	42,383,887	48,752,887	61,644,051	364,078,199	3,696,536	15.50	11.0
Դեկտեմբեր	44,369,376	50,738,376	63,639,930	363,225,329	3,285,008	16.19	11.0

2022թ.	Հիմնական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Ընդհանուր կապիտալ	Վարկային ռիսկ	Շուկայական և գործառն.ռիսկ	համարժեք.Փ աստացի %	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանաչափ %
	1	2	3 (1+2)	4	5	6	7
Հունվար	39,343,710	5,873,439	45,217,149	290,430,483	3,000,157	14.34	12
Փետրվար	39,913,007	5,995,756	45,908,763	297,406,598	3,078,409	14.21	12
Մարտ	41,176,642	5,969,852	47,146,494	307,160,711	3,072,625	14.17	12
Ապրիլ	41,289,268	5,929,320	47,218,588	306,297,179	2,871,829	14.30	12
Մայիս	41,754,505	6,547,449	48,301,954	308,625,929	2,980,665	14.48	12
Հունիս	42,032,250	6,252,853	48,285,103	305,037,042	2,956,750	14.65	12
Հուլիս	42,342,208	6,085,811	48,428,019	304,826,777	2,992,137	14.69	12
Օգոստոս	43,140,589	6,083,463	49,224,052	307,904,395	3,191,794	14.72	12
Սեպտեմբեր	43,744,761	6,033,949	49,778,710	316,814,254	3,319,684	14.45	12
Հոկտեմբեր	44,171,403	5,804,942	49,976,345	318,592,767	3,405,678	14.40	12
Նոյեմբեր	44,721,224	5,605,718	50,326,942	325,176,595	3,283,489	14.28	12
Դեկտեմբեր	45,344,802	5,613,600	50,958,402	327,776,313	3,172,482	14.39	12

Ներկայացնում ենք ընթացիկ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի և նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ակտիվների և հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների, անավարտ ժամկետային գործառնությունների ռիսկերի կշիռները՝ ըստ ՀՀ ԿԲ խորհրդի որոշմամբ հաստատատված Կանոնակարգ 2-ի ռիսկի կշիռների.

Հազ դրամ

31.12.2023թ. դրությամբ				
Ռիսկի կշիռը	Ակտիվներ	Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ	Անավարտ ժամկետային գործառնություններ	Ընդամենը վարկային ռիսկ
0%	114,540,714			-
10%	12,271,839			1,227,184
20%	1,247,877			249,575
30%	50,569			15,171
35%	61,643			21,575
50%	944,771			472,386
75%	67,811,043	109,523		50,940,425
100%	169,392,593	9,584,767		178,977,360
110%	326,721	15,260		376,179
150%	73,398,000	4,157,090	19,545	116,361,953
200%	988,402			1,976,804
<b>Ընդամենը</b>	<b>441,034,172</b>	<b>13,866,640</b>	<b>19,545</b>	<b>350,618,611</b>

31.12.2022թ. դրությամբ				
Ռիսկի կշիռը	Ակտիվներ	Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ	Անավարտ ժամկետային գործառնություններ	Ընդամենը վարկային ռիսկ
0%	116,272,479	604,568		-
10%	6,464,422			646,442
20%	4,477,664			895,533
30%	12,097			3,629
35%	5,870,297			2,054,604
50%	1,389,971			694,986
75%	49,347,981	402,544		37,312,894
100%	140,725,314	7,971,225		148,696,539
110%	343,660	81,671		467,864
150%	81,817,663	5,072,505		130,335,252
200%	1,398,592			2,797,184
<b>Ընդամենը</b>	<b>408,120,140</b>	<b>14,132,513</b>	<b>-</b>	<b>323,904,926</b>

## Ծանոթագրություն 34. "Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեք"



Ներկայացնում ենք ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքի վերաբերյալ բացահայտումներ՝ կատարված ՖՀՄՍ 32 "Ֆինանսական գործիքներ, բացահայտումը և ներկայացումը" պահանջների համաձայն:

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը այն գումարն է, որով ակտիվը կարող է փոխանակվել կամ պարտավորությունը մարվել իրագել և պատրաստակամ կողմերի միջև "պարզած ձեռքի հեռավորության" գործարքի ընթացքում:

ՀՀ պետական գանձապետական և ՀՀ ԿԲ արժեթղթերի իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշումների հիման վրա:

31.12.2023թ. դրությամբ ֆինանսական գործիքի յուրաքանչյուր դասի իրական արժեքի գնահատման ժամանակ Բանկի կողմից օգտագործվել են հետևյալ մեթոդներն ու գնահատումները.

### Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ Կենտրոնական Բանկում.

Այս կարճաժամկետ գործիքների համար հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտորեն արտացոլում է նրանց իրական արժեքը:

### Հաճախորդներին տրված վարկեր ու փոխատվություններ, պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ.

Վարկային պորտֆելի իրական արժեքը կախված է պորտֆելի յուրաքանչյուր դասի շրջանակներում առանձին վարկի վարկային և տոկոսադրույքային առանձնահատկություններից: Վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդի գնահատումը հաշվի է առնում վարկերի տարբեր դասերին բնորոշ ռիսկերը, ինչը հիմնված է այնպիսի գործոնների վրա, ինչպիսիք են տնտեսական այն ճյուղի իրավիճակը, որտեղ գործում է յուրաքանչյուր փոխառու, յուրաքանչյուր փոխառուի տնտեսական իրավիճակը և ձեռք բերված երաշխիքները: Հետևաբար վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդը այն զեղչի ճշգրիտ գնահատականն է, որն արտացոլում է վարկային ռիսկի ազդեցությունը:

### Ներգրված միջոցներ բանկերից ու այլ ֆինանսական կազմակերպություններից.

Հաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին:

### Հաճախորդների ավանդներ և բանկային հաշիվներ.

Հաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին:

31.12.2023թ. դրությամբ բանկը չունի այնպիսի ֆինանսական ակտիվներ, որոնք հաշվառվում են իրական արժեքը գերազանցող գումարով:

## Ծանոթագրություն 35. "Կանխատեսվող ապագա գործարքների հեջավորում"

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

## Ծանոթագրություն 36. "Ապաճանաչում"

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

## Ծանոթագրություն 37. "Գրավադրված ակտիվներ"

31.12.2023թ. դրությամբ բանկը չունի գրավադրված ակտիվներ :



## Ծանոթագրություն 38. "Ընդունված գրավ"

31.12.2023թ. դրությամբ առկա չեն գրավ ընդունված ակտիվներ, որոնք բանկն իրավունք ունի վաճառել կամ նորից գրավադրել հաճախորդի կողմից պարտավորությունների չկատարման, խախտման բացակայության դեպքում:

Ներկայացնում ենք բանկի կողմից գրավ ընդունված ակտիվները և երաշխավորությունները իրենց համապատասխան վարկային ներդրումների հետ, առանց հաշվի առնելու պահուստի գումարները.

	31/12/2023		31/12/2022	
	Վարկի գումար	Գրավի գումար	Վարկի գումար	Գրավի գումար
Անշարժ գույք	116,384,578	478,454,518	105,074,753	454,668,403
Ավտոմեքենա	2,580,196	7,591,069	2,284,747	7,953,800
Սարքավորում	5,143,109	24,024,944	3,484,666	17,249,786
Պատրաստի արտադրանք	4,787,837	15,136,000	5,606,914	14,772,000
Երաշխավորություն	96,445,054	473,195,294	82,581,403	439,370,626
Դրամական միջոցներ	692,105	7,130,885	2,652,823	8,616,862
Ոսկյա իրեր	16,489,411	19,873,563	15,642,548	18,494,364
Ստանդարտ ոսկի	8,965	11,683		
Պետ. արժեթղթեր	1,419	11,500	3,119	11,500
Այլ արժեթղթեր	17,364	81,112	13,535	53,913
Այլ գրավ	41,309,697	61,865,319	29,715,935	46,374,071
Գրավ առկա չէ	13,160,095		15,911,872	
<b>Ընդամենը</b>	<b>297,019,830</b>	<b>1,087,375,887</b>	<b>262,972,315</b>	<b>1,007,565,325</b>

## Ծանոթագրություն 39 "Պարտավորությունների չկատարում/խախտում"

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Վարչության նախագահ (Գործադիր տնօրեն)

Ա. Առաքելյան

Գլխավոր հաշվապահի ժ/պ

Ն.Գալստյան